

GLAS

umirovljenika

Glasilno Sindikata umirovljenika Hrvatske

Broj 336

ISSN 1849 -7837 // Zagreb, prosinac 2024. // Godina XXIX.

**Svim umirovljenicima
i starijim osobama
Sindikat umirovljenika
Hrvatske želi sretan
Božić i novu godinu
2025.**

VESELA VIJEST

Božićnica svim umirovljenicima

Na inicijativu dviju najvećih umirovljeničkih udruga, Sindikata i Matice umirovljenika, Vlada RH odlučila je za ovaj Božić isplatiti 80 eura božićnice svim umirovljenicima. Predsjednik Vlade Andrej Plenković i ministar Marin Piletić pozvali su 4. prosinca 2024. godine na sastanak čelnice SUH-a i MUH-a Jasnu A. Petrović i Višnju Fortunu, te predsjednika stranke HSU Veselka Gabričevića koji je netom prije u dvorima sudjelovao na koalicijskom sastanku Vlade, gdje je u konačnici dogovoreno da će Vlada isplatiti božićnicu svim korisnicima mirovine iz hrvatskoga obveznog mirovinskog osiguranja kojima će u prosincu biti isplaćena mirovina za studeni 2024.

U prijevodu, i oni umirovljenici koji ne žive u Hrvatskoj, a isplaćuje im se hrvatska mirovina, većinom iz zemalja u okruženju, dobit će 80 eura božićnice. Ali to ne vrijedi i obratno, jer npr. netko tko živi u Hrvatskoj, a prima mirovinu iz neke druge zemlje neće dobiti 80 eura, jer mirovinu nije ostvario u Hrvatskoj. Hrvatska Vlada, dakle, ovaj put razveselit će umirovljenike i van Hrvatske. Osim umirovljenika, njih milijun i dvjesto dvadeset osam tisuća, 80 eura božićnice dobit će i svi korisnici nacionalne naknade za starije osobe, odnosno još oko 17.300 starijih osoba.

Vlada će na isplatu božićnica umirovljenicima i starijim osobama ukupno potrošiti 100 milijuna eura, a kao razlog navode kako žele poslati poruku solidarnosti da država brine o našim sugrađanima treće dobi. Uplata će starijim građanima sjesti na račune prije Božića, a umirovljenici se uglavnom slažu da je bilo kakva pomoć

dobro došla, ali i da neće riješiti glavni problem, a to su niske mirovine. Dakako, mnogi ovu Vladinu velikodušnost gledaju sumnjičavo i zbog nadolazećih predsjedničkih izbora, ali ostaje činjenica da je isplata božićnice svakako bolja za umirovljenike, nego da se ne isplati ništa, kao do sada. Podsjetimo da se umirovljeničke udruge bore za isplatu božićnice čak od 2008., kad su inicirali donošenje Zakona o božićnici; do sada bezuspješno.

Ono što svakako treba naglasiti je da će iznos božićnice biti izuzet od ovrhe, tako da i oni koji su se našli u takvom problemu, mogu dobiti malu financijsku injekciju ovaj Božić. Također, iznos božićnice neće se uračunavati u prihodovni census za oslobođenje od plaćanja premije dopunskog zdravstvenog osiguranja, kako se ne bi dogodilo da zbog dobivenih 80 eura netko zapravo u konačnici bude na gubitku jer bi ušao u obvezu plaćanja te premije.

Sve u svemu, ne ulazeći u motive, pristojna financijska gesta Vlade, koja će se, nadamo se, nastaviti i u sljedećoj godini. No, uz dogovorene izmjene Zakona o mirovinskom osiguranju sredinom sljedeće godine kad će se uvesti nova formula za usklađivanje mirovina, 13. godišnja naknada na mirovine te 12 mjeseci dodatnog staža po rođenom djetetu za sve umirovljene majke, ostaju još neriješeni mnogobrojni zahtjevi umirovljeničkih udruga.

I.K.

NOVI PROGRAM RADA NACIONALNOG VIJEĆA

Od 1. srpnja uvodi se „13. mirovina“

**KAKO SE DIJELI BOŽIĆNICA
Od nule pa do 600 eura**

PRAVNO SAVJETOVALIŠTE SUH-a

Kuc, kuc, molim pravnu pomoć

INTERVJU

ZLATICA ŠTULIĆ, PREDsjednica SINDIKATA TRGOVINE HRVATSKE

Trgovkinje čekaju mizerne mirovine

Vodič HZZO-a

info.HZMO

Poštariina plaćena HP-u d.d. u sortirnici 10200 Zagreb
Šalje: Sindikat umirovljenika hrvatske,
Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, 10 000 Zagreb

Poštovani umirovljenici,

privodi se kraju još jedna godina, a koja će ostati zapamćena po značajnim županijskim ulaganjima, projektima i programima na brojnim područjima, a među kojima je i ono socijalne skrbi. Naime, uz obrazovanje i zdravstvo, socijalna skrb je definirana kao prioritet što smo i dokazali u posljednje tri godine. Sustavno i kontinuirano radimo na podizanju standarda međugeneracijske solidarnosti i vodimo brigu o starijim osobama jer držimo da je određena zajednica razvijena onoliko koliko skrbi o najranjivijim skupinama u društvu.

Posebno sam ponosan na naše zajedništvo koje je omogućilo da u suradnji s našim gradovima, izgradimo potpuno nove domove za starije u Pazinu i Labinu, te dogradimo onaj u Buzetu. No, tu ne stajemo, već idemo dalje s novim kapitalnim investicijama, poput dogradnje matične zgrade Doma za starije osobe Alfredo Štiglić Pula, nakon što smo ljetos otvorili novoobnovljenu dependansu Doma, gdje je smješten Odjela za demencije. U 2025. godini započinjemo s proširenjem doma za starije u Raši, kao i rekonstrukcijom onoga u Novigradu, a u tijeku je izgradnja Centra za starije osobe Medulin, čiji je projektni partner Istarska županija. Također, nastavljat ćemo podupirati sve vaše aktivnosti te se radujem budućim susretima.

Koristim priliku i da vam, u ime Istarske županije i svoje osobno, uputim najtoplije čestitke povodom nadolazećih blagdana, uz iskrenu zahvalnost za sve što ste tijekom radnog vijeća učinili za lokalnu zajednicu, za cijelu našu Istru. Neka vam 2025. donese dobrog zdravlja i veselja!

*Želim vam blagoslovljen Božić
i sretnu Novu godinu!*

Boris Miletić, istarski župan

Drage umirovljenice i umirovljenici,

**želimo vama i vašim najmilijima radosne
božićne blagdane i novu 2025. godinu
ispunjenu mirom i zdravljem.**

Sretan Božić i nova godina!

**Ravnatelj Ivan Serdar i
poslovodstvo HZMO-a**

hzmo. HRVATSKI ZAVOD ZA
MIROVINSKO OSIGURANJE

*Drage umirovljenice i
umirovljenici,*

*Neka božićno vrijeme donesi
vjeru, mir, zdravlje i blagostanje
vama i vašim obiteljima.*

*Od srca vam želim svako dobro i
u godini koja je pred nama.*

Mato Lukić

*Mato Lukić
župan Osječko-baranjske županije*

Od 1. srpnja uvodi se „13. mirovina“

Nakon održane Konstituirajuće sjednice 14. listopada 2024., već 29. studenog održana je i prva radna sjednica Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe, na kojoj su iz SUH-a sudjelovali predsjednica Jasna Petrović, zamjenik Stjepan Milobara i glavni tajnik Igor Knežević. Većinu od SUH-ovih 19 prioritetnih točaka Ministarstvo rada je prihvatilo i stavilo u Programa rada, a svakako najbolju vijest priopćila je izaslanica predsjednika Vlade Andreja Plenkovića, Mirela Kalcina, koja je „presjekla“ sjednicu porukom da će se 13. godišnja naknada, tzv. 13. mirovina, umjesto 1.1.2026. početi isplaćivati 1. srpnja 2025. godine, odnosno pola godine ranije.

Do tad će trebati dogovoriti i iznos koji će se isplaćivati, a SUH-ov prijedlog je da osnovica bude svima jednaka od 10 AVM-a (trenutno 131,70 eura), a da se onda za svaku godinu staža još isplati 5 eura. Taj bi se dobiveni iznos, prema prijedlogu SUH-a, isplaćivao dva puta godišnje, pred ljetu i Božić. Također, u srpnju sljedeće godine Vlada je obećala povećanje dodanog staža sa 6 na 12 mjeseci po rođenom djetetu za umirovljene majke, te je predsjednica SUH-a Jasna Petrović na sjednici istaknula kako se ne smiju diskriminirati one majke koje su otišle u mirovinu prije 2019. godine, a koje sad nemaju to pravo, već sve majke danom donošenja tog propisa trebaju dobiti po 12 mjeseci dodanog staža po djetetu.

Mirovinsko osiguranje

Ministar Piletić je na prošloj sjednici Vijeća kazao kako će promjena formule usklađivanja mirovina stupiti na snagu sredinom 2025. pa se po tom pitanju nije ništa promijenilo, te će umjesto 70-30, formula iznositi 85-15, iako SUH ne odustaje od 100-postotnog usklađivanja povoljnijeg indeksa rasta, cijena ili plaća. Dakle, umirovljenici imaju razloga za malo zadovoljstvo, s obzirom da će se sredinom sljedeće godine dogoditi pozitivni pomaci kroz ove tri mjere, no koliko će biti to zadovoljstvo ovisit će o dobroj volji Vlade da prihvati SUH-ove prijedloge u potpunosti. A ide i povećanje bonifikacije, te pravo na rad i u punom radnom vremenu.

Inače, Program rada Vijeća za razdoblje od 2024. do 2028. godine podijeljen je u pet područja/tema. Jasno je da i ovi pomaci neće riješiti problem niskih mirovina, pa

u tom području u Program su ušle i druge točke: redefiniranje invalidske mirovine; dodatno povećanje najniže mirovine, gdje SUH traži da se poveća za 6 posto; mogućnost redefiniranja tzv. penalizacije prijevremenog umirovljenja, jer SUH traži da se penalizacija odmah ujednači svim korisnicima prijevremene mirovine, a da se ukine penalizacija svima koji su navršili 65 godina života. U programu je i proširenje mogućnosti rada za korisnike invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti (manje od 3,5 sata dnevno); rasprava o učincima II. i III. mirovinskog stupa i prijedlozi za daljnje unaprjeđenje, uz zadržavanje prava izbora jednostupačne ili dvostupačne mirovine i bez povećanja doprinosa za drugi stup. Tu je i pitanje povratka prava na dostavu mirovina poštom.

Socijalna skrb

U području socijalne skrbi svakako je važno naglasiti izmjene Zakona o privremenom uzdržavanju kojima se više od baka i djedova neće tražiti da uzdržavaju svoje unuke te da ih se ovršuje za 3/4 mirovine. No, problem ostaje što se ovim zakonom ne rješavaju problemi stotina baka i djedova koji su sudskim odlukama već obvezni plaćati alimentaciju za unuke. Predstavnici SUH-a ukazali su na taj problem, a državni tajnik Ivan Vidiš obećao je da će kontaktirati stručnjake iz

Ministarstva pravosuđa i pokušati pronaći zakonsko rješenje da se ukine i njima obveza plaćanja, tj. da se svi prebace u Alimentacijski fond.

U Program rada iz područja socijalne skrbi ušle su i sljedeće: izmjene Zakona o socijalnoj skrbi: izmjena osnovice za izračun iznosa zajamčene minimalne naknade i za izračun drugih naknada u sustavu socijalne skrbi; razmatranje uvođenja mjesečnog dodatka za samce, što SUH smatra izrazito bitnim; razmatranje cijene smještaja u državnim/županijskim u odnosu na privatne domove umirovljenika; kategorizacija domova umirovljenika državnih/županijskih i privatnih; nadzor nad radom, osobito privatnih domova; razmatranje važeće raspodjele decentraliziranih sredstava za domove umirovljenika te izmijeniti zakon ili odluku o raspodjeli; uređivanje statusa njegovatelja, uključujući i neformalne njegovatelje starijih članova obitelji; poticanje županija i gradova na izradu socijalnih planova kojima bi bile obuhvaćene usluge za umirovljenike i starije osobe; poticanje pokretanja kampanje protiv zlorabe neukosti starijih osoba i nepoznavanja digitalnih vještina.

Zdravstvena skrb

U programu iz ovog područja ušlo je sljedeće: Nacionalni program razvoja palijativne skrbi 2025. – 2028.; razmatra-

nje mogućnosti ukidanja, odnosno smanjenja participacije na cijene lijekova osoba starije životne dobi, kao i preispitivanje liste lijekova koji nisu na recept; omogućavanje ostvarivanja zdravstvene njege u kući svih dana u tjednu, ovisno o dijagnozi bolesti/terapiji i obiteljskim prilikama bolesnika; osnivanje ustanova palijativne skrbi te hospicija na području RH; potaknuti izradu protokola o upoznavanju bolesnika o pravima ovisno o dijagnozi bolesti.

Financije

Iz ovog područja u programu su se našla oba zahtjeva SUH-a: razmatranje mogućnosti ukidanja poreza na mirovinu; povećanje iznosa osobnog odbitka za umirovljenike do kojeg se mirovina neće oporezivati kod plaćanja poreza na dohodak.

Ostalo

U program rada ušlo je i sljedeće: deklaracija o pravima umirovljenika i osoba starije životne dobi; prijedlozi za izradu Nacrta prijedloga Zakona o starijim osobama; razmotriti prijedloge predstavnika umirovljenika i starijih osoba o: preporuci županijama da osnuju županijska vijeća za umirovljenike i starije osobe (MPUDT), redefiniranju uvjeta obavljanja studentskih poslova te omogućavanje studentima priznavanje njihova rada u staž mirovinskog osiguranja (MINTS), na što su SUH-ovi predstavnici zatražili da se u radni staž uračunaju i godine redovnog trajanja studiranja VŠS i VSS studija; mogućnostima uvođenja besplatnog prijevoza umirovljenicima vlakovima HŽ-a (MMPI), na što su SUH-ovi predstavnici reagirali i kazali da dnevno dobivaju na desetke poziva umirovljenika invalida kojima HZZO više ne financira prijevoz do toplica i lječilišta, već ih se tjera na besplatne vlakove koji nisu prilagođeni prijevozu invalida, zbog čega SUH traži da se omogući financiranje tim osobama drugih prijevoznih sredstava kao što je bilo ranije. Iz Ministarstva rada su obećali da će proučiti i pokušati riješiti taj problem s kolegama iz HZZO-a. Predstavnici SUH-a su zatražili da se u program ubaci i razmatranje mogućnosti isplate mirovine putem pošte, a što je dugotrajni zahtjev SUH-a, još od 2014. godine kada je to pravo ukinuto.

I.K.

Siromašni božićni stol umirovljenika

Krajem studenog Državni zavod za statistiku objavio je kako je hrvatski bruto domaći proizvod (BDP) u trećem tromjesečju 2024. realno porastao za 3,9 posto u odnosu na isto lanjsko razdoblje, što je 15. kvartal zaredom da BDP raste. Iz Vlade kažu kako je na rast BDP-a utjecao porast potrošnje i investicija.

No, iza tih, na prvu, odličnih gospodarskih pokazatelja, i nije sve tako bajno, pogotovo za umirovljenike. U izvješću Hrvatske narodne banke o kretanju inflacije u listopadu ove godine navodi se kako je prema procjeni Eurostata inflacija u Hrvatskoj mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena ubrzala na 3,5 posto, u odnosu na rujanskih 3,1 posto. Za usporedbu, na cijelom europskom području inflacija je u istom razdoblju ubrzala sa 1,7 posto na 2,0 posto. Dakle, inflacija u Hrvatskoj je puno viša nego u eurozoni.

Cijene hrane skaču

No, s obzirom da umirovljenici većinu svog budžeta troše na hranu, pokazatelj rasta cijena te kategorije otkriva zabrinjavajući podatak. Naime, cijena hrane padala je od travnja (4,9 posto) do srpnja (2,5 posto), da bi zatim krenula oštrom putanjom gore. Pa je tako u kolovozu cijena hrane porasla na 2,9 posto, u rujnu na 3,9 posto, a u listopadu čak na 5,2 posto.

Ministar financija Marko Primorac je kazao kako bi rast BDP-a, osobito kad je potaknut većom potrošnjom, mogao dovesti do blagog povećanja cijena dobara i usluga, zbog veće potražnje na tržištu. Rast plaća u javnom sektoru značio je i povećanu kupovnu moć tog dijela zaposlenih, što je posljedično utjecalo i na veću potrošnju, ali povećanje cijena hrane od 5,2 posto ipak se ne može svrstati u kategoriju blagog povećanja cijena, te je očito kako na rast cijena hrane utječu i drugi faktori. I dok će oni kojima su plaće rasle moći pokriti i ostati u plusu u razdoblju novonastale inflacije, oni drugi, među kojima su i umirovljenici čije mirovine usklađivanjem ne prate dovoljno niti rast plaća niti rast cijena hrane, su opet gubitnici.

Ali ne zaboravite, ovo su podaci za listopad, a u studenom će se troškovi života i inflatorni pritisci još povećati s obzirom da je Vlada olabavila svoje subvencije na cijene plina i struje, što bi moglo dovesti do nove lančane reakcije poskupljenja, a onda će Vlada u siječnju 2025. još jednom umanjiti svoje subvencije.

Ogorčeni glas naroda

Niti smanjivanje stope PDV-a na neke proizvode, niti zamrzavanje cijena određenih proizvoda, nije zaustavilo rast cijena, pa se

svakako Vlada treba zamisliti i razmisliti na koji način sprječiti novi val poskupljenja. Na ruku nam ne ide ni rat u Ukrajini, koji bi u slučaju nove eskalacije se opet mogao prelići na svjetske burze. Ekonomije europskih zemalja u vidnoj su stagnaciji, pa i glavna ekonomija EU, Njemačka, koja je ranije nabavljala jeftinije energente iz Rusije, u ogromnim je problemima, što znači da bi se u vrlo bliskoj budućnosti i male stope rasta BDP-a zemalja čiji turisti posjećuju Hrvatsku mogle odraziti i na našu ekonomiju.

No, doista, u ovom trenutku hrvatska ekonomija je u relativno dobroj fazi, ali unatoč tome ni sad hrvatski umirovljenici ne osjećaju nikakvu korist od toga. A što će biti kad nastupi „7 gladnih godina“. Nezadovoljni umirovljenici redovito zovu SUH i šalju mailove, a pred blagdane se njihovi pozivi i poruke redovito povećaju. Jasno, razlog je siromašan blagdanski stol. Tako nam je M.D. iz jednog slavonskog sela napisala: „Gledala sam državni proračun i zgražam se za što se sve novac izdvaja. Sramotno je da svi umirovljenici ne dobiju bar 50 eura božićnice, a državni i javni službenici dobiju oko 300 eura, a neki i više. Obećavaju nam 13. mirovinu u 2026. godini. Koliko će nas do tada umrijeti?“

Zašto nema božićnice?

J.G. iz okolice Bjelovara kaže nam kako je zgrožena nedavnim vijestima o privođenju ministra zdravstva zbog sumnje u sudjelovanje u kriminalnim radnjama, kao i njegovim zahtjevom za isplatu 6+6 plaća (ukupno 36.000 €) dok je pod istragom. To smatra krajnje neprihvatljivim i uvredljivim za građane Hrvatske. Dok mnogi umiru jer si ne mogu priuštiti privatne liječnike, ministri pod istragama traže isplate iz proračuna – što je naš novac, kaže nam ona. Istovremeno, umirovljenici, koji su svojim radom preko 40 godina u obrazovanju, zdravstvu i drugim sektorima pridonosili razvoju društva, preživljavaju s minimalnim primanjima. Premijer i Vlada očito nalaze sredstva za nagrađivanje onih pod istragom, dok umirovljenici jedva preživljavaju, ogorčena je te traži da se ukine porez na mirovine te da se isplati božićnica u iznosu od 200 eura svim umirovljenicima.

Poduža je lista zahtjeva umirovljenika i zahtjeva SUH-a koju Vlada ignorira ili obećava da će izvršiti, ali stalno prolongira rok izvršenja. Nažalost, većini umirovljenika i ovaj će blagdanski stol, ali i stol u svim ostalim danima 2025. godine biti siromašan.

Igor Knežević

Trgovkinje čekaju mizerne mirovine

Nema bolje sugovornice za predblagdanske dane, doli Zlatice Štulić, koja dobro zna koliko truda treba da bi se napunilo blagdanski stol, a i sama će jednog dana početi razmišljati kako s mirovinom nahraniti obitelj, u nadi da će se i dalje okupljati na takve svečane dane.

 Blagdansko vrijeme je pred vratima pa je vrijeme da se zapitamo kako će ove godine izgledati prosječna potrošačka košarica, konkretno umirovljenička košarica, koju će većinom pripremati upravo Vaši članovi, trgovci i trgovkinje u različitim trgovačkim centrima. U siječnju 2024. umirovljenička potrošačka košarica bila je skuplja gotovo pet posto u odnosu na košaricu u siječnju 2023., a cijene ovih dana još više skaču u nebo. Prema procjeni Eurostata inflacija u našoj zemlji je u listopadu 2024. porasla na 3,5 posto dok je u rujnu mjesecu 2024. iznosila 3,1 posto. No, kad dođemo na cijenu hrane, tu su brojke dvoznamenkaste.

Kako bi, dakle, mogla izgledati prosječna umirovljenička potrošačka košarica, što bi se u njoj moglo naći i koliko bi mogla koštati? Hoće li se bitno razlikovati umirovljenička i trgovačka košarica kad znamo da je prosječna plaća neke trgovkinje samo 1.074 eura?

Prema objavljenim statističkim podacima o visini inflacije, svima je jasno da će blagdanska košarica biti zasigurno skuplja nego lani. Radnici u trgovini će u velikoj većini trgovačkih društava ostvariti pravo na isplatu božićnice koja će radnicima biti isplaćena u novcu ili kao poklon bon. Visina božićnice se u pravilu određuje kroz Kolektivni ugovor, Pravilnik o radu ili posebnom odlukom poslodavca. Prema trenutnim podacima, božićnica se kreće od 70 do 500 eura. Granskim Kolektivnim ugovorom za djelatnost trgovine (KUT) je utvrđen minimalni iznos prigodne nagrade za kalendarsku godinu. Vrlo rijetki poslodavci u djelatnosti isplaćuju 13. plaću. Baš kako ste rekli, u kolovozu 2024. prosječna plaća u maloprodaji iznosila je 1.077 eura neto, odnosno 1.445 eura bruto. To je prosjek cijele maloprodaje. Plaća prodavača je u prosjeku niža od toga iznosa. Prosjek je uvijek priča o sarmi. Do Božića će se radnici u trgovini još dobro naraditi jer je pred njima, uz rad u sezoni, vrijeme kada građani najviše troše. Mnogi naši članovi, sada umirovljenici, koji rade pola radnog vremena, također će dobiti božićnicu. Ali, budući da su cijene hrane najviše porasle, a umirovljenici najveći dio svog budžeta troše na hranu, jasno je da će njima biti najteže.

Daleko od normalnog života

 Spomenuto vrijeme blagdana i darivanja povlači za sobom pitanje prekovremenog rada jer su prosinačke gužve u dućanima očekivane i ponavljaju se iz godine u godinu. Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) u posljednjih nekoliko godina u više je navrata iznijela rezultate istraživanja o prekovremenom radu. Ti su rezultati poražavajući: radnici koji imaju puno prekovremenih sati na radnom mjestu nerijetko umiru od moždanog udara i srčanih bolesti. Razlog je premor, psihičko opterećenje i/ili potencirani fizički rad. Kakva je situacija na hrvatskom tržištu rada, konkretno u području trgovine sa 255 tisuća zaposlenih? Kakve ih mirovine očekuju?

U prosincu radnici u trgovini (u sezoni, kao i za vrijeme sezonskih sniženja) uvijek imaju jako puno posla. To je vrijeme vrlo naporno za radnike. Često ne mogu koristiti godišnji odmor, ne omogućuje im se korištenje jednog dana za odmor u radnom tjednu, rade prekovremeno kroz nejednak raspored radnog vremena, a što znači da rade duže. Jedan dio satnice, pripremnih i završnih radova, nekim radnicima ostaje neevidentiran i često neplaćen. Prometi su vrlo veliki, a poslodavci očekuju još i bolje rezultate.

Radnici rade pod ogromnim stresom. Situacija je bitno olakšana neradnim blagdanima i mogućnosti rada samo 16 nedjelja u godini, ali je još uvijek pritisak na radnike izuzetno velik. Radnika u djelatnosti nedostaje i to sprječava optimalnu organizaciju rada u trgovinama. Zato u trgovini rade i studenti i umirovljenici, ali i strani radnici. Manjak radnika stvara dodatni pritisak na zaposlene koji moraju, zapravo, više raditi.

Kakve mirovine očekuju radnike u trgovini? Ah, nedovoljne za pristojan život. U maloprodaji je zaposleno gotovo 2/3 žena koje teško usklađuju poslovne obveze i privatni život. Kako su plaće u trgovini manje od plaća u gospodarstvu za više od deset posto, a u maloprodaji su još niže, barem još deset posto ispod prosjeka same trgovine, zato će mirovine prosječnog prodavača biti male i nedostadne za normalan i dostojanstven život. Malo je prodavačica koje odlaze u punu starosnu mirovinu. Najčešće odlaze čim ispune prvi uvjet te obično kažu da se s mirovinom od oko 400 eura tek preživljava.

Višestruko kažnjavanje

 Kako komentirate trenutno važeći Zakon o radu? Koji su mu nedostaci? Što bi se prioritarno trebalo poboljšati i eventualno izmijeniti, a što bi moglo utjecati i na njihove buduće veće mirovine, ali i mirovine sadašnjih umirovljenika?

Posljednje izmjene Zakona o radu bile su prve izmjene koje nisu umanjile prava radnika. Na to su vjerojatno utjecali sindikati koji su se jako angažirali oko posljednjih izmjena. Mi u trgovini imamo jedan ozbiljan prigovor vezan uz nejednak raspored radnog vremena. Smatramo da je uvođenje tog instituta i primjena u trgovini samo način da „nestane“ prekovremeni rad i da radnici ostanu zakinuti za pošteno (uopće) plaćeni prekovremeni rad. Nadamo se da će se i to promijeniti nabolje s prvim sljedećim izmjenama. Zakon o radu govori o institutu plaće, što ona jest i od čega se sastoji. Zakonom se rješavaju minimalne plaće, tj. uredbom se utvrđuje visina plaće, a sve ostalo je stvar pregovaranja na raznim nivoima. Činjenica da nam nedostaje radnika u trgovini nije bitno utjecala na povećanje plaća u trgovini.

 Ako se osvrnemo na istraživanja u području različitih djelatnosti, vidljivo je da se najveći broj ženske radne snage nalazi u kategoriji trgovine na malo i veliko. Kako to komentirate, uzimajući u obzir povijest ženskog probitka na tržište rada uopće, kao i na to da je njihov rad u trgovini plaćen po satu samo 6,15 eura, a muškaraca 7,27 eura?

U trgovini općenito radi nešto više od 50 posto žena, ali maloprodaja daje drugačiju sliku. Tu su žene u velikoj većini. Imamo podatke o prosjeku plaća koje su statistička veličina, ali ako gledamo prodavače, vidjet ćemo da su njihove plaće bliže minimalnoj plaći, uz određena primanja u neoporezivim iznosima, koja se često ne isplaćuju razmjerno odrađenom radu. Izostanak s posla u nekom trenutku, govorimo o tek nekoliko dana, dovodi do gubitka prava na isplatu nekog neoporezivog iznosa. U našem sindikatu držimo da je to više nego diskriminirajuće. Neoporezivi iznosi nemaju utjecaj na buduće mirovine, ali valja preživjeti iz mjeseca u mjesec i svaki cent je više nego potreban, posebice ako je pošteno zarađen.

„Zakon šutnje“ za seksualno uznemiravanje

 Događa se da su radnice na prodajnim mjestima izvrgnute raznim oblicima seksualnog uznemiravanja od svojih nadređenih (najčešće su to muškarci) pa čak i nekom obliku zlostavljanja od

strane kupaca, odnosno potrošača? Koliko često takvi slučajevi završe na vašem radnom stolu? I što se čini da bi se takvi slučajevi učinkovito suzbijali? Da li to utječe i na njihove buduće mirovine i smanjenu mogućnost napredovanja?

Radnice i radnici u trgovini trpe razne oblike zlostavljanja na radnom mjestu. To su oblici psihičkog i verbalnog zlostavljanja. Imamo informacije i o fizičkom i seksualnom uznemiravanju. Seksualno uznemiravanje, nažalost, vrlo često ostaje neprijavljeno. Negdje od izbijanja pandemije koronavirusa, verbalno nasilje i maltretiranje je u znatnom porastu. Čini se da ima kupaca koji su sasvim pogrešno shvatili izreku „Kupac je uvijek u pravu“. Tužno ali istinito, ima poslodavaca koji smatraju da svi ti neprihvatljivi oblici ponašanja od strane kupaca i dijela muških šefova spadaju u rok službe. Čak sugeriraju radnicima da ne reagiraju i ne prijavljuju takvo ponašanje kupaca.

Zakon jasno kaže da poslodavac mora osigurati sasvim sigurne uvjete za rad, uvjete koji neće ugrožavati zdravlje i sigurnost radnika. Sindikat kojim predsjedavam govori poslodavcima na koje načine da preveniraju i spriječe svaki oblik nasilja na poslu, u tvrtki. Ako i kada dođe do nasilja, treba brzo i efikasno reagirati te spriječiti zlostavljača, procesuirati ga i primjereno kazniti.

Radnici na radnom mjestu doživljavaju razne oblike diskriminacije i uznemiravanja, seksualnog uznemiravanja od nadređenih osoba, podređenih osoba ili čak od osoba na istom nivou odgovornosti. Bitno je da poslodavac ostvari pozitivno ozračje na radnom mjestu. Da se radnici osjećaju sigurno, da su zaštićeni od neugodnih situacija i da se takve situacije ne događaju. Radnici trebaju biti informirani o svojim pravima i odgovornostima. Na posao trebaju dolaziti bez straha i osjećati se cijenjeno i dostojanstveno.

Blagajnice neće ići na skijanje

🌲 *Pravnica ste po zvanju. Što ste radili prije nego što ste postali predsjednica Sindikata trgovine Hrvatske? Koji su vam najveći izazovi na poslu kao pravnici, a koji kao sindikalisti? U čemu je razlika, a u čemu se to dvoje preklapa?*

Prije nego što sam postala predsjednica Sindikata trgovine Hrvatske radila sam u pravnoj službi u trgovačkom društvu u djelatnosti poljoprivrede. Radila sam i kao izvršna tajnica Sindikata trgovine Hrvatske na području pet slavonskih županija. Taj je posao podrazumijevao organiziranje radnika u Sindikat trgovine, rad na zaštiti i promicanju prava radnika kod poslodavaca, proces kolektivnog pregovaranja, zastupanje radnika u zaštiti njihovih prava na sudu. Mogu reći da sam zadovoljna s organizacijom svake nove podružnice, sa svakim uspjehom na sudu, ali i kod poslodavaca, sa svakim pozitivnim pomakom.

Bilo je poslodavaca koji su na sindikat gledali kao na čimbenik koji remeti njihov rad i odnose s radnicima. Živimo u 21. stoljeću, ali još uvijek imamo teških situacija i izazova u praksi. Dakle, poslodavci koji su neskloni Sindikatu, na neizravne načine odgovaraju radnike da se učlane u Sindikat. I pokazuju određenu maštovitost u odabiru metoda kojima pritišću radnike.

Nakon dugo vremena dobili smo izmjene Zakona o trgovini i nov način rada nedjeljom i blagdanima te Kolektivni ugovor za djelatnost trgovine (KUT), koji smo sklopili s Hrvatskom udrugom poslodavaca. To je veliki pomak u našem društvu, jer se odnosi na sve radnike u djelatnosti.

Mirovina kao bauk

🌲 *Vratimo se na umirovljenike. U RH preko 300.000 umirovljenika živi s minimalnom mirovinom koja je 2023. povećana za „čak“ tri posto. Kolike su prosječne mirovine u području trgovine, prvenstveno mirovine ljudi koji su radili u prehrambenim, tekstilnim i ostalim dućanima i prodavaonicama? Što najbolje može štiti plaće radnika u trgovini, ali i njihove buduće mirovine?*

Trgovina je djelatnost u kojoj je prosječna plaća manja od prosječne plaće u gospodarstvu RH. Unatoč uvođenju novih tehnologija u proces rada, još uvijek je radno intenzivna djelatnost i za radnike vrlo naporna, u fizičkom i psihičkom smislu. Upravo zbog istrošenosti radnici često po ispunjenju prvih uvjeta za mirovinu odlaze iz svijeta rada. Kažu da im je dosta i previše. U svim državama koje su proizašle iz nekadašnje Jugoslavije ljudi imaju mizerne mirovine i žive na rubu siromaštva. Mogućnost rada umirovljenika na pola radnog vremena vratila je oko pet tisuća trgovaca u svijet rada. Ali, takvi povratnici ne vraćaju se raditi jer su se zaželjeli radnog okruženja. Ne, njih je sila golog preživljavanja natjerala da se vrate. Vratili su se jer ne mogu sa svojim mirovinama podmiriti osnovne životne potrebe ili iako su u teškoj životnoj situaciji, žele pomoći svojoj djeci.

🌲 *I za kraj dva pitanja. Prvo – razmišljate li kako će izgledati Vaše umirovljenje, kad za to dođe vrijeme. Na koji biste način možda željeli i dalje ostati aktivni? Drugo – kako biste rezimirali 2024. godinu u smislu poslovnih pregovaranja i ostvarenja Sindikata trgovine Hrvatske? Biste li svojim članovima preporučili da se aktiviraju po odlasku u mirovinu u Sindikat umirovljenika Hrvatske koji je punopravna članica Saveza samostalnih sindikata Hrvatske?*

Naravno da razmišljam o mirovini. Imam svakakvih ideja. Mislim da je dobro i važno nakon odlaska u mirovinu ostati aktivan, uvijek u skladu sa svojim željama i mogućnostima. Mi naše članove uvijek upoznamo s radom Sindikata umirovljenika Hrvatske i svima toplo preporučamo da se raspitaju i uključe u rad. Sindikalistica sam, to je moj način razmišljanja. Često radnike iz drugih djelatnosti upućujem u druge granske sindikate. Izrazito je važno razvijati suradnju i solidarnost među sindikatima. To je nužno i nepobitna vrijednost za funkcioniranje zajedničke nam centrale.

Melita Funda

Od nule pa do 600 eura

Još jedan Božić je stigao, a financijska situacija većine hrvatskih umirovljenika nije se promijenila nabolje. Usklađivanjem mirovine rastu tek mrvicu više iznad razine rasta opće razine cijena, ali s obzirom da umirovljenici većinu novca troše na hranu, lijekove i zdravstvene preglede, a što poskupljuje brže i više od općeg rasta cijena, može se slobodno reći da umirovljenici žive jednako ili lošije nego prije pet godina. Rast BDP-a i rast plaća znači možda bolji životni standard za zaposlene, ali ne i za umirovljenike.

75.000 ljudi neće doživjeti „13. mirovinu“

I dok predstavnici SUH-a očekuju da iz ministarstva rada i mirovinskog sustava krenu ispunjavati obećanje dano još u studenom 2023. godine o promjeni formule usklađivanja te uvođenju 13. godišnje naknade/mirovine, ispunjenje naših zahtjeva dogodit će se tek sredinom 2025. godine, s tim da je „13. mirovina“ prvotno bila planirana za 2026. godinu. Umirovljenici su svejedno opet bili ostavljeni na čekanju na godinu i pol, ili ako ćete u brojkama, oko 75.000 umirovljenika će umrijeti od studenog 2023. pa do sredine 2025. godine i neće doživjeti 13. godišnju naknadu/mirovinu. Ono što je još gore je i što ta naknada neće bitnije riješiti siromaštvo hrvatskih umirovljenika. No, živjeti se mora, i snalaziti na sve načine, pa mnogi umirovljenici rade, legalno ili na crno, skupljaju boce, čuvaju djecu, a uoči velikih blagdana ih se ponekad sjete i gradovi i općine pa im podijele božićnicu ili uskrsnicu. Tako je prošle godine od 555 općina i gradova njih malo više od 120 podijelilo božićnicu umirovljenicima. Već godinama po darežljivosti prema umirovljenicima prednjači Grad Umag, koji će umirovljenicima podijeliti od 100 pa sve do 600 eura za one najugroženije.

“Umag činom dodjele božićnica želi prije svega zahvaliti svim svojim umirovljenicima na životnom doprinosu u razvoju grada Umaga. Otprilike petsto naših sugrađana će dobiti božićnicu u

najvišem iznosu od 600 eura”, izjavio je umaški gradonačelnik Vili Bassanese.

Dobar i loš Vili

Iako bi svi trebali pričati i ponašati se kao ovaj Vili, nažalost, svako malo pojavi se onaj drugi tip ljudi, jedan drugi Vili koji ne da nema osjećaja za druge, već grabeci za sebe novac drugima još usput radi i veće zlo jer svojim odlukama direktno utječe na njihovo zdravlje, pa čak čini i razliku između života i smrti. Puno Vilija hoda među nama koje nije briga hoće li netko umrijeti zbog nekvalitetne medicinske skrbi, gladi, siromaštva...

Umag je priča za sebe, zvuči i pomalo kao umirovljenička božićna bajka, a najveći hrvatski gradovi poprilično su daleko od te bajke. Za ovaj Božić tako će Grad Zagreb dati 50 eura umirovljenicima koji primaju do 238 eura mirovine, Split će dijeliti od 80 do 170 eura umirovljenicima koji primaju do najviše 332 eura. Rijeka će pak dati 100 eura nekim umirovljenicima, npr. onima koji žive u samačkom kućanstvu i čiji prihod u posljednja tri mjeseca nije viši od 600 eura mjesečno ili 900 eura u dvočlanom kućanstvu. Osijek pak dijeli 40 do 80 eura božićnice, s gornjim cenzusom do 470 eura.

Kad se svi ovi iznosi kojeg dijele gradovi i općine za Božić i Uskrs podijele na 12 mjeseci riječ je doista o sitnišu koji ne znači ama baš nikakvu razliku.

Skromni umirovljenici reći će, pa i to je nešto, bar ćemo imati malo bogatiji blagdanski stol. I u pravu su, jer preostalih 430 općina i gradova ne daju ama baš ništa. Ali i ovi koji nešto dobiju, ostatak godine će živjeti kao neravnopravni članovi ovog društva. Zbog toga država mora uskočiti i riješiti problem niskih mirovina, prije svega povećanjem mirovina kroz zakonske mehanizme, pa bi i dugočekivana 13. godišnja naknada/mirovina mogla poslužiti kao svojevrsna božićnica i uskrsnica.

Za izbore veća uskrsnica?

Zbog toga je SUH u svoj prijedlog Programa rada novog saziva Nacionalnog vijeća u 19 točaka uvrstio i 13. godišnju naknadu, te u prijedlogu traži da se ta naknada isplaćuje dvaput godišnje, uoči ljeta i Božića, kada su dodatno povećani troškovi života umirovljenicima. Prema SUH-ovom prijedlogu ta naknada ovisila bi o broju godina staža, te bi po isplati iznosila od 206,70 do 356,70 eura.

Novinari često pitaju predstavnike SUH-a trebaju li gradovi i općine dijeliti božićnice ili to mora država. Dakako, na državi je da riješi problem niskog životnog standarda umirovljenika, ali svakako da gradovi i općine trebaju pomagati umirovljenicima i socijalno ugroženima. Neki doista nemaju sredstava da pomognu, drugi pak nalaze načine, a treći igraju i oportunistički jer znaju da su u njihovim sredinama umirovljenici najbrojnija glasačka populacija, pa simboličnim isplata dvaput godišnje pokušavaju priskrbiti njihove simpatije.

S obzirom da u 2025. godini Uskrs pada prije lokalnih izbora, za očekivati je kako će općine i gradovi biti malo šire ruke nego obično, a možda se neki i sjete po prvi put isplatiti uskrsnicu umirovljenicima. Koliko nekad namjere i nisu altruističke onima koji dijele novac, umirovljenicima je to nebitno, jer oni moraju preživljavati iz dana u dan i paziti na svaki cent kako ga potrošiti. Zato gospodo, samo dajte, umirovljenici koji su desetljećima zakidani sigurno se neće buniti.

Igor Knežević

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske
Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb

Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: telefon/fax: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Zvonko Petrinjak

Tisak: Odranska 18, Odra 10020 Novi Zagreb

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. glasilu SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13 Zakona o porezu na promet, oslobođen obveza plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 580 eura; za pola stranice 440 eura i za četvrtinu stranice 290 eura.

Siromaštvo će s umirovljenicima sjediti za stolom i za Božić

Kupiti ili ne kupiti, pitanje je sad. To nije dilema osobe dobre platežne moći, u dvojbi između dva ili tri primamljiva artikla u nekom od dobro opremljenih hrvatskih trgovačkih centara. U našoj „priči“ to je egzistencijalna dilema hrvatskog umirovljenika koji uvijek iznova, prije nego što krene kupiti osnovne prehrambene namirnice, svaki euro prevrne više puta. Sila neimaštine ga tjera da provjeri financijsku konstrukciju za taj mjesec, za cijeli mjesec. Što jesti nakon što si podmirio visoke režijske troškove i pristojbe za lijekove? Šekspirijanska tragedija na hrvatski način zvana umirovljenička realnost.

Što si doista mogu priuštiti naši umirovljenici uvjerali smo se iz prve ruke. Obišli smo neke od gradskih tržnica, a bili smo i u prehrambenim dućanima koji pripadaju najpoznatijim trgovačkim lancima u našoj zemlji.

Tko ulovi suhi patlidžan

Tržnica Kvatrić, srijeda rano poslijepodne, pristojna ponuda, cijene visoke. Umirovljenici kruže tržnicom, pregledavaju, šarenilo voća i povrća mami. Strašljivo pitaju za cijene. Mnogi od njih kupuju tek jedan grozd, tek toliko da se kod kuće malo zaslade. Zastajkuje se kod štanda s medom i pčelinjim proizvodima. To je štand za parenje očiju. Tu se ne kupuje.

78-godišnja Božena je kupila dvije korabice za varivo: „Ne trošim svaki dan. Suzdržavam se od kupovine po tri, četiri dana a onda si kupim nešto što volim. Da tako ne radim, što bih si mogla priuštiti? Pa, ne kupujem ni kruh i mlijeko svaki dan“, požalila nam se i otišla kupiti još pola kilograma mandarina.

Dolac, subotnje kasno prijepodne, 80-godišnji Branko kupuje orahe, očišćenu jezgru. Objašnjava nam kako je to zdrava poslastica. Zdrava za mozak i srce pa čak i protiv anemije. „Kupio sam 200 grama jezgre oraha. 100 grama za suprugu i 100 grama za mene. Dvjesto grama sam platio 2 eura. To mi je priuštivo. Više od toga ne mogu kupiti. Supruga je kod kuće, bolesna je i teško hoda. Nisam ni ja najbolje, ali netko mora u nabavku. Kupio sam dvije paprike, jednu tikvicu i četiri mrkve. Nekad smo voće i povrće kupovali na kilograme, sad ih kupujemo na komad. To je tako. Ima i dobra strana - kad kupuješ male količine, trgovci ti ne podvaljuju trulu robu“, uz osmijeh nam govori ovaj 80-godišnjak dok se lijevom rukom oslanja o štap, a u desnoj drži vrećicu s kupljenom robom.

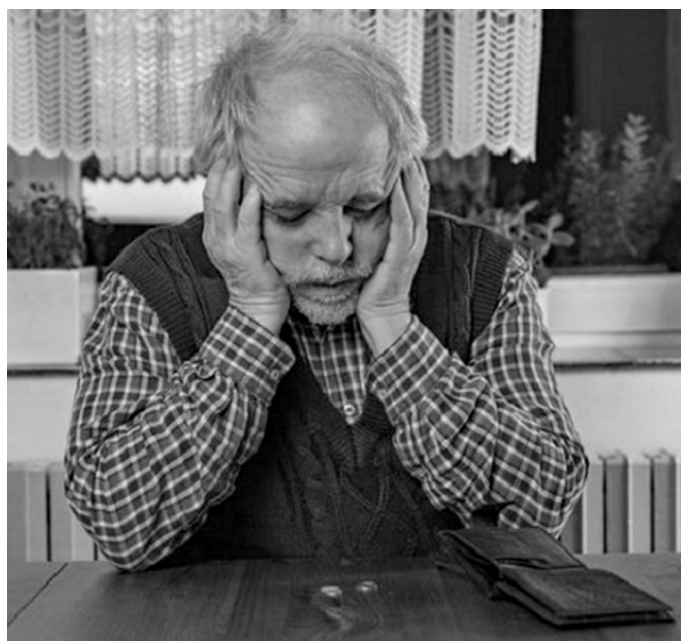
Glad ne poznaje sram

Tržnica Trešnjevka, subota rano poslijepodne, netom prije zatvaranja tržnice. Troje starijih ljudi strateški raspoređenih po tržnici prekapaju po voću i povrću koje su trgovci ostavili sa strane da se posluže oni koji žele ili bolje rečeno moraju. Jedan od njih je 69-godišnji Mišo, operirao je kičmu i teško se saginja. Pojašnjava nam da je u invalidskoj mirovini, kako on kaže, mizerno. „Nemojte me, molim vas, fotografirati. Dosta je što sam spao na ovo. Na neki način sam se privikao. Što ću? Moram. Samac sam i živim u malom stanu u derutnom stanju. Idem i u pučku kuhinju preko ceste, tu kod svetog Josipa“, ispričava se za trenutak pa nastavlja: „Marija!“, doziva ženu na drugom dijelu tržnice, „Marija, dođi, ima i za tebe. Ovi patlidžani su skroz dobri, nisu previše uvenuli“.

Ostavljamo Mariju i Mišu da neometano „kupe“ što su našli sa strane, a u međuvremenu se javlja jedan od trgovaca dok sprema dobru robu u plastične kašete i pojašnjava nam da je to svakodnevni prizor te da su teške životne okolnosti ljude primorale da zaborave na sram i nelagodu.

Dan za tužnu radost

Utorak je popularan i dinamičan dan za umirovljenike jednom u mjesecu. To je dan od kupovine zahvaljujući 10-postotnom popustu u dućanima poznatog trgovačkog lanca. Tad su svi proizvodi

sníženi 10 posto: oni koji se prodaju po redovnoj cijeni i oni koji su na akcijskim cijenama. Umirovljenicima je svaki popust dobrodošao. I onaj najmanji.

Saznali smo od trgovaca da taj dan imaju gužvu jer umirovljenici doslovce navale kupovati. Najviše se kupuju jaja, meso, mliječni proizvodi, riža i tjestenina, ali i deterdženti za pranje posuđa i rublja, toaletni papir i papirnate maramice. U redu na blagajni prišli smo 75-godišnjoj Sonji koja nam je rekla da uvijek kupuje najjeftinije mliječne proizvode. „Jako volim jogurt i acidofilno mlijeko, ali mi je glavni kriterij kod odabira cijena“, prokomentirala je Sonja. Od mnogih ćete umirovljenika čuti da ako je baš nešto jako hitno, da će otići u dućan i kupiti tu namirnicu. Ali, za malo veću kupovinu čekaju popuste.

Konceptualna trpeza za Božić

Vrijeme je adventa. Sad će hrvatski mediji ponavljati vijest koji će to pojedini hrvatski gradovi isplaćivati božićnicu siromašnim umirovljenicima. Misli se na one s najnižim mirovinama. Predsjednica Sindikata umirovljenika Hrvatske Jasna A. Petrović će jednako tako ponavljati, da svima bude jasno, da to nisu božićnice, već da je riječ o socijalnoj potpori. Kad smo već kod ponavljanja i utvrđivanja gradiva, mediji će naglašavati kako je vrijeme došašća ili adventa, vrijeme mira, darivanja, radosti, promišljanja, čežnje i iščekivanja.

Da se ne lažemo, za hrvatske umirovljenike to je vrijeme preživljavanja baš kao i u ostatku kalendarske godine. Svi oni koji su prisiljeni raditi u mirovini, radit će i tijekom blagdanskog vremena. Svi oni koji moraju birati između voća i lijekova, davat će prednost lijekovima i u ovo doba godine. Svi oni koji su sami i usamljeni, bit će usamljeni i tijekom adventskih radosti. Oni koji vole jesti ribu, najvjerojatnije ju neće jesti jer je skupa. Doduše, oni koji su pokretni i imaju koliko-toliko fizičke snage, možda se i proguraju do porcije bakalara na nekom od gradskih trgova kad su gradske vlasti u predbožićno vrijeme darežljive i velikodušne. Prosječna umirovljenička trpeza je i u blagdansko doba poluprazna, nepripremljena, monokrona i monotona.

Blagdanska trpeza naših umirovljenika može biti obogaćena okusima, bojama i mirisima samo uz pomoć njihove djece i unučadi, pod uvjetom da su im oni u stanju pomoći. Siguran i unaprijed pripremljen umirovljenički božićni meni sadrži ljubav, vjeru i neotuđivu radost srca i duha unatoč svemu, a ostalo je kako bude.

Melita Funda

Uvjeti za mirovinu prema ZOMO-u u 2025. godini

Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (ZOMO), pravo na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu može se steći ispunjenjem uvjeta za mirovinu, a nakon prestanka zaposlenja ili obavljanja djelatnosti na temelju koje postoji obveza na osiguranje (obavljanje obrtničke ili poljoprivredne djelatnosti i dr.). Tada **pravo na mirovinu pripada osiguraniku najranije od prvog idućeg dana nakon prestanka radnog odnosa ako je zahtjev podnesen u roku od šest mjeseci od prestanka osiguranja.** Ako je zahtjev podnesen nakon isteka roka od šest mjeseci, osiguranik ima pravo na mirovinu najranije šest mjeseci unatrag, računajući od prvog dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva. Iznimka su osiguranici koji su na osnovi izmijenjenog ugovora o radu nastavili raditi do polovice punog radnog vremena pa mogu i bez prestanka radnog odnosa steći pravo na starosnu mirovinu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika. Oni mogu bez prestanka radnog odnosa ostvariti pravo na starosnu mirovinu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika od dana s kojim su nakon ispunjenja uvjeta nastavili raditi do polovice punog radnog vremena.

Zahtjev za priznanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu može se podnijeti **najranije mjesec dana prije prestanka osiguranja** tiskanicom zahtjeva u papirnatom obliku nadležnoj područnoj službi, područnom uredu ili ispostavi HZMO-a prema mjestu prebivališta podnositelja zahtjeva ili u poštanskim uredima diljem R Hrvatske, Mirovinskim informativnim centrima ili online putem e-Usluga HZMO-a unutar sustava e-Građani. Popis potrebne dokumentacije naveden je u tiskanici zahtjeva.

Starosna mirovina

Pravo na starosnu mirovinu osiguranik stječe kada navrší **65 godina života i 15 godina mirovinskog staža.** U prijelaznom razdoblju od 2020. do 2029. godine žene ostvaruju pravo na starosnu mirovinu prema povoljnijim uvjetima, s nižom starosnom dobi. To znači da u 2025. godini žene ostvaruju pravo na mirovinu sa **63 godine i 9 mjeseci života.** Osiguranicima koji prvi put ostvaruju pravo na starosnu mirovinu nakon propisane dobi i koji imaju navršenih 35 godina

Drage umirovljenice i umirovljenici, i ove godine trudili smo se da info.HZMO bude vaš izvor informacija o aktualnostima u mirovinskom sustavu, kao i aktivnostima koje HZMO provodi kako bismo ostali uvijek vama na usluzi.

Uredništvo info.HZMO-a od srca vam želi sretan Božić te mirom i radošću ispunjenu novu 2025. godinu!

mirovinskog staža polazni faktor za određivanje mirovine, koji iznosi 1,0, povećava se za 0,45 % za svaki kalendarski mjesec nakon navršenih godina života propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu, a najviše za pet godina.

Za osiguranike koji su ostvarili staž osiguranja s povećanim trajanjem dobna granica snižava se ovisno o stupnju povećanja staža, i to po jednu godinu za zakonom propisani broj godina staža osiguranja koji se za efektivno navršenih 12 mjeseci računa s povećanim trajanjem:

- po jednu godinu za svakih 6 godina staža osiguranja koji se za efektivno navršenih 12 mjeseci računa kao 14 mjeseci staža osiguranja, 12/14
- po jednu godinu za svakih 5 godina staža osiguranja koji se računa 12/15
- po jednu godinu za svake 4 godine staža osiguranja koji se računa 12/16
- po jednu godinu za svake 3 godine staža osiguranja koji se računa 12/18.

Roditelju – majci ili posvojiteljici koja ostvaruje pravo na mirovinu u ukupni mirovinski staž za određivanje mirovine, stvarno navršenom mirovinskom stažu dodaje se i razdoblje od šest mjeseci za svako rođeno ili posvojeno dijete (ne za uvjet za stjecanje prava, nego za određivanje visine mirovine). Iznimno, ako je umjesto roditelja – majke ili posvojiteljice dodatni roditelj dopust prema propisima o roditeljnim i roditeljskim potporama koristio roditelj – otac ili posvojitelj djeteta, pri ostvarivanju prava na mirovinu dodani staž u trajanju od šest mjeseci dodat će se roditelju ocu – djeteta ako je koristio pretežni dio dodatnog roditeljnog dopusta.

Uvjeti za starosnu mirovinu za žene u 2025. godini:

Godine života	Mjeseci života
63	9

Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika

Pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ima osiguranik kada navrší **60 godina života i 41 godinu staža osiguranja u efektivnom, stvarnom trajanju** (provedenom u obveznom mirovinskom osiguranju i produženom osiguranju). Pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ne mogu ostvariti osobe koje su navršile životnu dob za ostvarivanje prava na redovitu starosnu mirovinu. Polazni faktor za određivanje starosne mirovine osiguraniku koji je navršio 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju prije navršene dobi za stjecanje prava na starosnu mirovinu, a koji iznosi 1,0, povećava se za 0,15 % po mjesecu nakon navršenih godina života propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, a nakon navršenih godina života propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu povećava se za 0,45 % po mjesecu i može iznositi najviše 1,27.

Prijevremena starosna mirovina

Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu stječe osiguranik kada navrší **60 godina života i 35 godina mirovinskog staža**. U prijelaznom razdoblju, od 2020. do 2029. godine, žene ostvaruju pravo na prijevremenu starosnu mirovinu prema povoljnijim uvjetima, s nižom starosnom dobi i kraćim mirovinskim stažem. Tako žene u 2025. godini uvjet za prijevremenu starosnu mirovinu ispunjavaju s navršenih **58 godina i 9 mjeseci života i 33 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža**. Polazni faktor za određivanje prijevremene starosne mirovine smanjuje se za 0,2 % za svaki mjesec ranijeg odlaska u mirovinu prije navršene dobi osiguranika propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu.

Uvjeti za prijevremenu starosnu mirovinu za žene u 2025. godini:

Godine i mjeseci života		Godine i mjeseci staža	
58	9	33	9

Održani Međunarodni savjetodavni dani i sastanak Radne skupine s predstavnicima mirovinskog osiguranja Sjeverne Makedonije

U Zagrebu su **13. i 14. studenoga 2024.** održani Međunarodni savjetodavni dani i sastanci Radne skupine HZMO-a i *Fonda na penziskoto i invalidskoto osiguruvanje na Severna Makedonija*.

Na Međunarodnim savjetodavnim danima predstavnici sjevernomakedonskog mirovinskog i invalidskog osiguranja i predstavnici HZMO-a zainteresiranim strankama odgovarali su na pravna pitanja i pružili informacije vezane uz ostvarivanje prava iz sjevernomakedonskoga mirovinskog osiguranja. Na održanom savjetovanju pružene su pravna pomoć i informacije osiguranicima i korisnicima prava, razmijenjene su požurnice između nositelja mirovinskog osiguranja te raspravljani pojedinačni predmeti koji se rješavaju primjenom *Ugovora između Republike Hrvatske i Republike Makedonije o socijalnom osiguranju s područja mirovinskog i invalidskog osiguranja*. Najčešće postavljana pitanja bila su vezana uz redovnu isplatu mirovinskih primanja iz Sjeverne Makedonija te razloge obustave mirovina. Uz to, zainteresiranim strankama pružene su informacije o uvjetima na temelju kojih mogu ostvariti pravo na mirovinu u Sjevernoj Makedoniji i u Republici Hrvatskoj, kao i o razdobljima osiguranja koja su ostvarili u Sjevernoj Makedoniji.

Sastanci Radne skupine, održani 13. i 14. studenoga, uslijedili su kao nastavak dogovora sa sastanka tijela za vezu održanog u Skopju krajem listopada, a teme sastanaka bile su rješavanje spornih slučajeva preračuna / ponovnog određivanja mirovina te razmjena dokumentacije potrebne za okončanje mirovinskih predmeta.

Radni sastanci protekli su u konstruktivnoj atmosferi, a donijeli su učinkovite zaključke i značajan napredak u rješavanju spornih pitanja. Ovaj događaj još je jedan uspješan korak prema unaprijeđenju suradnje između dviju zemalja na području mirovinskog i invalidskog osiguranja.

KORISNICI MIROVINA - statistika za listopad (isplata u studenome 2024.)

Vrsta mirovine	Broj korisnika	Prosječna neto mirovina
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO*		
Starosna mirovina	408 154	632,26 EUR
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO-a	50 833	715,40 EUR
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO-a	64 640	531,74 EUR
Prijevremena starosna mirovina	176 957	572,11 EUR
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO-a	383	565,32 EUR
Invalidska mirovina	85 351	419,05 EUR
Obiteljska mirovina	157 483	483,35 EUR
I. UKUPNO - ZOMO	943 801	574,42 EUR
II. Djelatne vojne osobe - DVO	16 120	807,20 EUR
III. Hrvatski branitelji iz Domovinskog rata - ZOHBDR	71 960	1.214,05 EUR
IV. Pripadnici Hrvatskog vijeća obrane - HVO	7 293	673,11 EUR
SVEUKUPNO I.+II.+III.+IV.	1 039 174	623,01 EUR
Prosječna starosna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	93 612	913,36 EUR
Korisnici osnovnih mirovina	20 431	773,88 EUR
Korisnici najniže mirovine kojima je mirovina određena prema ZOMO-u	270 545	395,31 EUR
Korisnici kojima je isplaćena osobna i dio obiteljske mirovine (DOM)	105 260	642,51 EUR

* bez međunarodnih ugovora

Ukupan broj osiguranika	1 724 665
Ukupan broj korisnika mirovine	1 228 501
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika	1:1,40
Prosječna neto plaća u Republici Hrvatskoj za rujan 2024.	1.322 EUR
Prosječna sveukupna starosna mirovina ZOMO korisnika koji su pravo na mirovinu ostvarili u 2024. godini (bez međunarodnih ugovora)	627,92 EUR
Korisnici mirovina - muškarci (46,27 %)	568 470
Korisnici mirovina - žene (53,73 %)	660 031
Prosječan mirovinski staž ukupnog broja korisnika mirovina - ZOMO	31 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	73 godine
Prosječan mirovinski staž korisnika starosne mirovine ostvarene u 2024. godini - ZOMO	35 godine
Prosječna dob korisnika starosne mirovine ostvarene u 2024. godini - ZOMO	64 godine

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U PROSINCU 2024.

UPRAVNO VIJEĆE HRVATSKOG ZAVODA ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE

15. redovna sjednica Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO) održana je 28. studenoga 2024. godine. U nastavku izdvajamo najvažnije odluke.

Utvrđen prihodovni cenzus za ostvarivanje prava na plaćanje premije dopunskoga zdravstvenog osiguranja iz državnog proračuna u 2025. godini

Prema Zakonu o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju, HZZO svake godine provodi usklađenje prihodovnog cenzusa s promjenama prosječnog indeksa potrošačkih cijena i promjenama prosječne bruto plaće zaposlenih u Republici Hrvatskoj.

U skladu s navedenim, donesena je Odluka o usklađivanju prihodovnog cenzusa za ostvarivanje prava na plaćanje premije dopunskoga zdravstvenog osiguranja iz

državnog proračuna u 2025. godini.

Pravo na plaćanje premije dopunskoga zdravstvenog osiguranja iz državnog proračuna moći će ostvariti osigurane osobe HZZO-a ako im ukupan prihod u prethodnoj kalendarskoj godini, iskazan po članu obitelji, mjesečno nije veći od 421,92 eura te osigurane osobe HZZO-a samci ako im prihod u prethodnoj kalendarskoj godini mjesečno nije veći od 528,23 eura.

Navedeni cenzusi primjenjivat će se od 1. siječnja 2025. godine.

Financiranje rada pod nadzorom doktora medicine bez specijalizacije i pripravničkog staža zdravstvenih radnika

U cilju zapošljavanja što većeg broja doktora medicine u zdravstvenom sustavu Republike Hrvatske, HZZO će i nadalje

IZ SADRŽAJA:

- Utvrđen prihodovni cenzus za besplatno dopunsko zdravstveno osiguranje u 2025.
- Financiranje rada pod nadzorom doktora medicine bez specijalizacije i pripravničkog staža zdravstvenih radnika

financirati rad doktora medicine bez specijalizacije.

Stoga je donesena odluka o izboru doktora medicine bez specijalizacije za koje će se financirati rad pod nadzorom te je u prijedlogu Liste prvenstva uvršteno 52 kandidata.

Također se nastavlja i financiranje rada pripravnika – magistara farmacije i magistara medicinske biokemije i laboratorijske medicine.

Stoga je donesena odluka o izboru pripravnika za koje će se financirati pripravnički staž osnovom Otvorenog javnog

natječaja iz 2024. godine te je u prijedlogu Liste prvenstva pripravnika uvršteno osam kandidata i to tri magistra farmacije i pet magistara medicinske biokemije i laboratorijske medicine.

Nakon provedenih natječaja, ugovorne zdravstvene ustanove i drugi ugovorni subjekti HZZO-a će sklopiti ugovore o radu s odabranim kandidatima, na osnovi kojih će HZZO u najkraćem roku sklopiti ugovore o financiranju s ugovornim zdravstvenim ustanovama i drugim ugovornim subjektima HZZO-a.

IZVJEŠĆE O RADU SEKTORA KONTROLE U 2023. GODINI

(6. dio)

- Izvješće o radu sektora kontrole u 2023. godini (6. dio)

- Vođenje jedinstvene liste čekanja za provođenje ugovorene SKZZ-e

(Nastavak iz prethodnog broja)

3.4. Ukupan broj termina dostupan za provođenje ugovorenog SKZZ-a

Ponovljenim kontrolama utvrđeno je kako u 10 od 16 domova zdravlja ukupni tjedni broj termina u ugovorenim SKZZ-e djelatnostima domova zdravlja još uvijek odstupa (manji je, u većoj ili manjoj mjeri) od broja termina koji je izračunat na osnovi srednje vrijednosti trajanja termina za pružanje SKZZ-e po jednom ugovorenom radnom satu sa HZZO-om.

3.4.1. Broj termina dostupan izabranim doktorima PZZ-a za eNaručivanje

Prethodno provedenim kontrolama utvrđeno je kako niti jedan dom zdravlja nije poštivao u potpunosti ugovornu obvezu dostupnosti svih termina za provođenje ugovorene SKZZ-e izabranim doktorima PZZ-a za eNaručivanje, već su to omogućili u manjoj mjeri te je tjedni broj termina za provođenje ugovorene SKZZ-e dostupan izabranim doktorima PZZ-a za eNaručivanje od ukupnog tjednog broja termina (15.657) iznosio 3.431 termin, odnosno 21,9 %.

Ponovljenom kontrolom utvrđeno je kako i nadalje domovi zdravlja nisu sve termine učinili dostupnima izabranim doktorima PZZ-a. U odnosu na ukupan broj termina izabranim doktorima PZZ-a utvrđeno je kako je u sustavu eNaručivanja dostupno 7.488 termina za eNaručivanje.

Od ukupnog tjednog broja termina za pružanje SKZZ-e (24.506) u domovima zdravlja ponovljenom kontrolom utvrđeno je kako

je izabranim doktorima PZZ dostupno 7.488 termina, odnosno 31 % termina za eNaručivanje. U odnosu na prethodnu kontrolu kada je utvrđeno 3.431 termina tjedno za eNaručivanje, u sustavu je 118 % više termina za eNaručivanje.

3.4.2. Vođenje jedinstvene liste čekanja za provođenje ugovorene SKZZ-e

Sukladno odredbama općim aktima HZZO-a i preuzetim ugovornim obvezama domovi zdravlja obvezni su voditi i upisivati sve narudžbe u jedinstvenu listu čekanja (naručenih osiguranih osoba HZZO-a eNaručivanjem i naručivanjem u domovima zdravlja) u elektroničkom obliku u Središnji sustav kalendara za vanbolnički SKZZ-e i time omogućiti prikupljanje svih upisanih podataka Centralnom sustavu eListe čekanja i eNaručivanja.

Provedenim kontrolama utvrđeno je kako domovi zdravlja u najvećoj mjeri upisuju narudžbe u jedinstvenu listu čekanja u Središnji sustav kalendara za vanbolnički SKZZ-e, međutim u određenim ugovorenim SKZZ-e djelatnostima po domovima zdravlja to nisu činili, čime su onemogućili prikupljanje svih upisanih podataka Centralnom sustavu eListe čekanja i eNaručivanja.

Ponovljenom kontrolom utvrđeno je kako svi domovi zdravlja nisu postupili prema naloženim zahtjevima za otklanjanjem utvrđenih nepravilnosti iz prethodne kontrole te su kontroliranim domovima zdravlja uz ugovornu mjeru opomene, izrečene i novčane kazne u ukupnom iznosu 18.481,67 eura.

Uvidom u izvršenja sukladno odredbama ugovora, temeljem Odluke o načinu utvrđivanja

maksimalnog iznosa sredstava za provođenje izvanbolničke SKZZ-e u razdoblju siječanj – prosinac 2022. godine utvrđeno je kako su najviša izvršenja u kontroliranim domovima zdravlja u djelatnosti fizikalne medicine i rehabilitacije, a najmanja u djelatnosti psihijatrije. Kako su kontrolirani domovi zdravlja u 2022. godini u prosjeku bili na 90 % izvršenja, isti imaju još prostora otvoriti termine za SKZZ-u, kako bi se rasteretio bolnički sustav i osiguranim osobama HZZO-a osigurala cjelovita i pravodobna dostupnost svih ugovorenih zdravstvenih usluga na što su u kontrolama i upozoreni.

3.5. Termini za provođenje SKZZ-a u BZU u djelatnosti dermatovenerologije

S obzirom na učestale predstavke osiguranih osoba HZZO-a na neprimjereno dugo čekanje na specijalistički pregled u djelatnosti dermatologije i venerologije (šifra djelatnosti: 2040000) te kako je u Republici Hrvatskoj početkom 2023. godine evidentirano preko 57.000 otvorenih neotkazanih narudžbi s ukupnim prosjekom od 134 dana čekanja provedene su izvanredne ciljane kontrole u 14 bolničkih zdravstvenih ustanova, u kojima se u trenutku analize čekalo duže od navedenog prosjeka

Kontrole su proveli ovlašteni radnici HZZO-a neposrednim uvidom na radilištima u veljači 2023. godine kada se utvrđivala organizacija rada radilišta u kojima se provodi dermatološka djelatnost, načini naručivanja i zastupljenost pojedinih oblika naručivanja, vremensko trajanje pojedinog termina, vođenje jedinstvene liste naručenih osiguranih osoba, ukupan broj naručenih te prvi slobodni termin na dan kontrole.

Po učinjenim kontrolama sastavljeni su i potpisani zapisnici o provedenim radnjama u postupku kontrole u prostorijama kontroliranih ustanova te izvješća o provedenim kontrolama za svaku kontroliranu ustanovu.

Neposrednim uvidom na radilištima dermatoloških djelatnosti utvrđeno je kako

kontrolirane ustanove pri naručivanju osiguranih osoba HZZO-a omogućuju sve oblike naručivanja (osobnim dolaskom, telefonski, eNaručivanjem i elektroničkom poštom), a najzastupljeniji oblik naručivanja je eNaručivanjem iz ordinacija primarne zdravstvene zaštite u prosjeku, u odnosu na ostale oblike naručivanja, oko 50 %.

Vremensko trajanje pojedinog termina (tzv. slota) u svim ustanovama je 15 minuta, osim u Općoj bolnici Pula i Općoj bolnici Karlovac gdje je trajanje termina 20 minuta.

3.5.1. Vođenje jedinstvene liste čekanja za provođenje ugovorene SKZZ-e

Provedenim kontrolama utvrđeno je kako sve kontrolirane ustanove upisuju narudžbe u jedinstvenu listu čekanja u Središnji sustav kalendara čime omogućavaju prikupljanje svih upisanih podataka Centralnom sustavu eListe čekanja i eNaručivanja što je u skladu s odredbama Općih uvjeta ugovora o provođenju specijalističko - konzilijarne zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja.

3.5.2. Ukupan broj termina dostupan za provođenje ugovorene SKZZ-e

Provedenim kontrolama utvrđeno je kako pojedine ustanove još uvijek nisu otvorile dovoljan broj termina za provođenje ugovorene SKZZ-e u djelatnosti dermatologije u radnom vremenu ugovorenom sa HZZO-om, a prema zahtjevu HZZO-a da se ukupni tjedni broj termina uskladi s izračunatim brojem termina na osnovi srednje vrijednosti trajanja termina za pružanje SKZZ-a u radnom vremenu ugovorenom sa HZZO-om.

Kontrolom je utvrđeno kako u osam od 14 ustanova ukupni tjedni broj termina u djelatnosti dermatologije odstupa (manji je) od broja termina koji je izračunat na osnovi srednje vrijednosti trajanja termina za pružanje SKZZ-e po jednom ugovorenom radnom satu sa HZZO-om.

(Nastavak u idućem broju)

- Termini za provođenje SKZZ-a u BZU u djelatnosti dermatovenerologije

- Ukupan broj termina dostupan za provođenje ugovorene SKZZ-e

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija

Margaretska 3, 10000 ZAGREB

www.hzzo.hr

Za nakladnika: ravnatelj Lucian Vukelić, dr. med. spec.

Urednice priloga: Veronika Laušin, dr. med. spec., zamjenica ravnatelja HZZO-a
Martina Furlan, dipl. iur. i Nevenka Mirković, dipl. iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

Piše:

Željko Šemper, mirovinski stručnjak

Nove mučke na vidiku

Premijer ovih dana gotovo redovito spominje umirovljenike i kako će im iduće godine te do kraja mandata povećati mirovine i prava. Iskače iz svake konzerve, a penzioneri ga više niti ne slušaju, jer su njegova obećanja postala kao žvakaća guma, samo se rastežu.

Glavna mu je tema povećanje mirovina, ali da pritom samo spominje usklađivanje, a od povećanja ni slova. Izmjenu formule usklađivanja 70:30 na 85:15 – premijer Plenković i ministar Piletić prikazuju kao neko epohalno povećanje, ali to je jedno veliko NIŠTA. Zadnjim usklađivanjem od 7,46% prosječna mirovina je po omjeru 70:30 porasla za 40 eura, a po omjeru 85:15 bila bi veća za još osam (8) eura, što je za kilo boljeg goveđeg mesa! Prema omjeru 100:0, dakle samo po većem parametru (plaće ili cijene) rast bi bio 16 eura više. Od toga umirovljenici neće živjeti bolje.

Vlada zaboravlja, da usklađivanje nije povećanje mirovina, samo se provodi, da se sačuva realna vrijednost mirovi-

ne u odnosu na rast plaća i inflaciju, a ovakvom formulom naše mirovine stalno zaostaju i gube utrku s plaćama i inflacijom, posebno s preskupom hranom. Mizerne mirovine mogu se povećati samo odlukama Vlade u cilju izmjena restriktivnog ZOMO-a, koji je „novim“ umirovljenicima od 1.1.1999. donio ogromnu štetu (oko četiri milijarde eura) i logično bi bilo novim umirovljenicima podići mirovine za barem 10,5 posto.

Druga mu je tema 13. mirovina ili tzv. godišnji dodatak, o nečemu što daje većina država EU (Španjolska, Austrija, Španjolska daju i 14. mirovinu), a sada bi je oni to pretvorili u godišnji dodatak po formuli „godina staža x 5 eura“. Vlada zaboravlja, da je mirovina rezultat godina staža i plaća, odnosno uplaćenih doprinosa i da ona mora biti osnovica! Na ovaj način Vlada želi stimulirati što duži ostanak na radnom mjestu, ali to može biti za one buduće koji još rade. Pa koliko bi iznosio taj dodatak? Vjero-

vali ili ne, dodatak bi bio tek četvrtina prave mjesečne mirovine: prosječan staž u Hrvatskoj je 31 godina x 5 eura = 155 eura! To je tek 25% od prosječne mirovine s kojom se hvali premijer (620 eura). Zašto tako malo? U državnom proračunu je „rupetina“ od 1,6 milijardi eura: državne i javne službe dobile su povećanje plaća 32%, a dužnosnicima su rasle 2.000-3.000 eura i nema sada još i za umirovljenike, samo „mrvice“ koje su ostale na stolu bogataša!

Treći je majčinski dodatak od 12 mjeseci staža za svako dijete – ovo je bilo predizborno obećanje, ali samo za buduće majke, koje će u mirovinu od datuma kad zakon stupi na snagu. One koje su u mirovini od 1.1.2019. dobile su šest mjeseci, a one umirovljene do kraja 2018. su „maćehe“ i nisu dobile NIŠTA. Jedno pravo mora biti jednako za sve majke, pa valjda zna bi to bio nekakav vid diskriminacije po godini umirovljenja. Što bi o tome rekao Ustavni sud?

Dragi umirovljenici,

HSU vaš je glas u Saboru. U duhu borbe za prava umirovljenika, želimo da vam božićno vrijeme donese puno mira, ljubavi i radosti te da vas zdravlje i dalje dobro služi.

U ime Hrvatske stranke umirovljenika i svoje osobno, želim vam blagoslovljen Božić te sretnu novu 2025. godinu!

Veselko Gabričević, predsjednik

Božićni blagdani dani su mira, dobrote, veselja i slavlja,
stoga Vam želimo da ih provedete u društvu svojih najbližih.

Blagoslovljen i radostan Božić
te obilje mira, zdravlja i sreće u Novoj 2025. godini
svim žiteljima Zagrebačke županije žele

župan

Stjepan Kožić

i

predsjednik Županijske skupštine

Mato Čičak

Kuc, kuc, molim pravnu pomoć

Pravno savjetovalište Sindikata umirovljenika Hrvatske započelo je s radom još 1999. godine, tada pod nazivom Savjetovalište za pravnu pomoć i socijalnu zaštitu. Od prvog dana rada Pravnog savjetovališta, članovi Sindikata umirovljenika i ostale starije osobe često su se obraćali za pravnu pomoć, jer je besplatna, a pružali su ju diplomirani pravnici s velikim radnim iskustvom na području svih grana prava.

Pokojni pravnik Milan Tomičić godinama je bio čvrsto uporište Pravnog savjetovališta, osoba od povjerenja i rame za plakanje. Pred vratima bi se nerijetko stvorila kolona zabrinutih i ozlojeđenih umirovljenika, jer se tada uglavnom dolazilo „uživo“ ili pisalo pisma. Neko vrijeme je vrlo omiljena pravica bila Štefica Salaj, koja je, pak, redovito odlazila držati radionice u podružnice i mjesne odbore u raznim gradovima.

Danas je voditeljica SUH-ovog Pravnog savjetovališta Vanda Crnjac Pauković, pravica s bogatim radnim iskustvom, koje je stekla kroz 38 godina rada u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje (HZMO).

Sada svakodnevno u SUH-u, u zgradi Radničkog doma u Zagrebu, zajedno s kolegicom pravnom savjetnicom Nevenkom, nastoji pomoći desecima umirovljenika dnevno, pronalazeći rješenja za njihove probleme. Pravne savjete moguće je dobiti preko telefona, e-mailom, uživo prema dogovorenom terminu, no sve češće i starije osobe koriste elektroničku poštu ili internet, te tako upisuju svoja pitanja na web stranicu - www.suh.hr.

„Prijevod“ izračuna mirovine

Umirovljenici vrlo često dolaze po savjet u Pravno savjetovalište SUH-a nakon što su bili u nekoj od nadležnih ustanova gdje nisu dobili precizan i jasan odgovor. Primjerice, 65-godišnja V.P. primila je rješenje o mirovini, ali nije razumjela tekst rješenja. „Gospođi smo pojasnili kako se provjerava svota mirovine, zatim je li mirovina točno izračunata, a također smo joj dali informacije vezane za provjeru pravnih uvjeta pod kojima je ostvarila mirovinu. Inače, ljudi nam se učestalo

obraćaju s takvim pitanjem“, kazala nam je Crnjac Pauković. Puno je i pitanja vezanih za obiteljski dodatak udovicama i udovcima, jer ne samo da se ljute što postoji gornje ograničenje ukupnog iznosa, pa građanima nije jasno zašto su u svom rješenju dobili manje od medijski najavljenih 27 posto obiteljske mirovine.

„Odgovor leži u tome što njihova osobna mirovina zbrojena s takozvanim dodatkom iznosi više od 80 aktualnih vrijednosti mirovine (trenutno 13,17 eura). Treba jasno reći da dodatak ima ograničenje“, komentira Crnjac Pauković. Naime, riječ je unutargeneracijskoj solidarnosti, o svojevrsnoj socijalnoj logici da postoje cenzusi. A bune se i

Učestala su i pitanja koja se tiču zaštićenih najamoprimaca. Republika Hrvatska trenutno potražuje stanove u kojima stanuju zaštićeni najamoprimci. O tim se stanovima vode dugi sudski postupci pa ljudi dolaze u Savjetovalište po savjet o njihovim pravima, u strahu da ne bi završili na klupi u nekom od gradskih parkova.

Uglavnom, pitanja umirovljenika adresirana na Pravno savjetovalište SUH-a više su ili manje detaljna, s brojkama i datumima: to su pitanja koja se odnose na načine raspolaganja imovinom nakon smrti, vrste oporuka, ugovore o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, darovnim ugovorima, a u novije vrijeme puno je pitanja o inkluzivnom dodatku zbog kojega su mnogi izgubili svoja dosadašnja invalidska prava.

Inkluzivni dodatak „pojeo“ prava

Jedan od korisnika, A.L., pitao je da li ima pravo na inkluzivni dodatak? Odgovor od pravice Crnjac Pauković glasilo je da je pravo na inkluzivni dodatak novčana naknada namijenjena osobi s invaliditetom koja se priznaje u postotku od osnovice koja iznosi 120 eura. Provodi se medicinsko vještačenje na temelju kojeg se potpora razvrsta u pet razina te se iznos određuje u visini od 15 posto do 60 posto osnovice.

Česta su i pitanja o mogućnosti ukidanja penalizacije sa 65 godina, kako uz mirovinu dobiti pomoć od Zavoda za socijalni rad...

Još uvijek zovu bake i djedovi kojima su sudovi presudili visoke alimentacije umjesto njihovih neodgovornih sinova ili kćeri, a da nisu ni krivi ni dužni. Tu su i pitanja o radu umirovljenika, o uvjetima za mirovinu i vrstama mirovina, pitanja o invalidskim mirovinama... Nije naodmet ponavljati kako su stariji ljudi često ugrozi ako potpišu neki ugovor o dosmrtnom uzdržavanju, što ih unatoč ovogodišnjim poboljšicama u Zakonu u obveznim odnosima dovodi u izrazito nepovoljan položaj, ne znaju gdje, kome i na koji način se žaliti, a znaju završiti i na ulici ili na doživotnom sudovanju.

Što je energetska dodatak?

Pomutnju među građanima je izazvao i izraz energetska dodatak. Pravilan naziv je naknada za ugroženog kupca energenata iz Zakona o socijalnoj skrbi, skraćeno nazvan energetska naknada. Ne isplaćuje se u novcu nego kad osoba dođe u Finu platiti račune umanjuje joj se iznos na računu. Ovo je nešto što SUH-ove pravnice prestano pojašnjavanju umirovljenicima. Postoji i jednokratno novčano primanje koje se ove godine isplaćivalo dva puta zbog povećanja troškova života (u travnju i u rujnu) na temelju Odluke Vlade, ovisno o cenzusu mirovine, a koje su neki nazvali energetska dodatkom, a on to nije. Eto razloga za zbrku!

Vrata Pravnog savjetovališta Sindikata umirovljenika Hrvatske su otvorena svim umirovljenicima, njihova su pitanja više nego dobrodošla, a volje da se na njih odgovori stručno, odgovorno i precizno, u Savjetovalištu ne manjka. Jedan od pokazatelja da Pravno savjetovalište radi dobar i koristan posao su povratne informacije od korisnika, umirovljenika, kojima je dobar pravni savjet u bilo kojoj životnoj situaciji doista zlata vrijedan.

Melita Funda

Problemi su katkad na izgled banalni. Ako se odlučite posjetiti korisnika/icu u Domu za starije, to možete učiniti bez prethodne najave samo u državnim domovima. Doduše, ako je netko smješten u stacionaru, onda je prethodna najava obavezna. U privatnim domovima za stare i nemoćne ne možete doći nenajavljeni. Takve mjere imale su opravdanje u vremenu pandemije koronavirusa. Ali, koje je racionalno objašnjenje za takvo postupanje 2024. godine? Koliko je to korektno prema posjetiteljima ali i prema korisnicima domova kojima je svaki posjet poput nagrade? I takva nam pitanja stižu od umirovljenika i članova njihovih obitelji.

Radosno na Božićnom sajmu

Tijekom studenog i početkom prosinca 2024. godine u organizaciji Povjereništva SUH Zagreb održane su posljednje tri aktivnosti u sklopu projekta Povjereništva SUH Zagreb „Mudro starenje – aktivnošću do dugovječnosti“, koji se provodi uz financijsku potporu Grada Zagreba. Tako je 14. studenog 2024. održano predavanje „Što je dobizam ili ageizam i što je vitalnost“ u prostorijama MO Utrine na Barčevom trgu. Predavanju je prisustvovalo 25 umirovljenika i starijih osoba iz Novog Zagreba. Cilj predavanja je bio potaknuti međusobnu podršku i osnažiti stariju populaciju da se lakše prilagodi na promjene koje donosi starenje.

Predavačica Sonja Jirasek, prisutnima je objasnila što su to stereotipi i predrasude prema starijim osobama, a govoreći o vitalnosti, naglasila je da je to posebno emocionalno stanje koje nas potiče na život. Zatim je 25. studenog 2024. godine u Knjižnici Tina Ujevića održana radionica točkanja mandala uz voditeljicu Višnjicu Havelku. Točkanje je posebna tehnika crtanja akrilnim bojama. Osnovni motiv je mandala (krug) kao jedan od najstarijih i univerzalnih simbola poznatih čovjeku. Radionici je prisustvovalo petnaestak žena.

Šlag na kraju zbio se 7. prosinca 2024., kada je Povjereništvo SUH Zagreb u suradnji s udrugom CCI Hrvatska u prostorijama MO „Antun Mihanović“ na zagrebačkoj Trešnjevci organiziralo Božićni sajam. Na Sajmu, kojeg su organizirali treću godinu zaredom, prezentirali su se radovi s kreativnih radionica podružnice SUH-a Trešnjevke sjever, zatim je održan prigodni koncert na kojem su nastupali Ženski zbor Danica i glazbena radionica Eclectic, te je na kraju udruga za rekreaciju „Ključ do“ uz glazbu izvela vježbu „Divlja guska“.

Nakon zabavnog dijela programa nastavilo se s druženjem uz mali domjenak. Ovakav tip aktivnosti kojeg Povjereništvo SUH Zagreb provodi u suradnji s CCI Hrvatska zadnjih nekoliko godina pokazalo je da povoljno utječe na socijalnu uključenost i ostale aspekte života starijih osoba.

Vesna Bečić

Projekt „Mudro starenje – aktivnošću do dugovječnosti“ financiran je sredstvima Grada Zagreba

LABIN Pobratimi u Manzanu

Čak 145 članova Podružnice SUH-a Labin otišlo je na jednodnevni izlet u talijanski gradić Manzano, grad u regiji pobratimljen s Labinom još 1981. godine. Izlet je bio besplatan jer je dva autobusa platio Grad Labin, a još jedan su sufinancirali zajedno općine Raša i Sveta Nedjelja, što je za svaku pohvalu. Po dolasku u Manzano članove je primio u gradskoj upravi gradonačelnik Piero Furlani, koji je kazao da je prekrasan osjećaj vidjeti toliko prijatelja iz grada pobratima Labina. Nakon toga su se svi zajedno fotografirali, a zatim krenuli u obilazak povijesnih znamenitosti grada i okolice.

Između ostalog razgledali su izložbu u povijesnom zdanju L'Abbazia di Rosazzo gdje su posebna atrakcija debla maslina starih više od petsto godina koje je iz Španjolske doveo i oblikovao kipar Pablo Atchugarry. Nakon Manzana, članovi su se uputili u Udine, gdje su uz pomoć vodičkinje razgledali grad, ali i imali slobodno vrijeme. Putovanje u Italiju završili

su šopingom u Trgovačkom centru u Vileseu. Predsjednica podružnice Eni Modrušan kazala je kako je ovaj izlet dokaz uspješne suradnje lokalnih vlasti i umirovljeničkih udruga, s ciljem osiguravanja kvalitetnijih društvenih sadržaja za stariju populaciju.

I.K.

DUGO SELO Obradovali bolesne članove

I ove godine u predbožićno vrijeme članovi Udruge SUH Dugo Selo nisu zaboravili na svoje bolesne članove. Predsjednik udruge Milivoj Marić i zamjenica predsjednika Mara Todorović kupili su i pripremili čak 27 paketa namirnica za isti toliki broj članova. A onda je krenula akcija. Jednog člana u bolnici, drugog u svom domu, trećeg u domu za starije osobe, svih 27 su posjetili i uručili im ne samo paket, već i osmijeh, ljubav i druženje.

Članovi su bili vidno uzbuđeni i radosni što su ih se kolege sjetile i došle im u posjet te su se raspitivali o situaciji u udruzi, ali su i pričali o svakodnevnim stvarima, a jasno i o svom zdravstvenom stanju. Marić i Todorović zaželili su im brz oporavak i čestitali im nadolazeće blagdane, te poručili da se brzo vide na zajedničkim druženjima u prostorijama udruge.

I.K.

Baranjski ručak uz zvuke tambura

Podružnica SUH-a Bjelovar organizirala je u četvrtak, 29. studenoga 2024. jednodnevni izlet u Etno selo Karanac, smješteno u Općini Kneževi Vinogradi u Osječko-baranjskoj županiji. Etno selo Karanac poznato je po tradicionalnim obiteljskim imanjima. Članovi bjelovarske Podružnice SUH-a posebno su uživali u šetnji Ulicom zaboravljenog vremena. U toj su ulici očuvani stari zanati, naime, u njoj su se smjestile različite radionice, poput radionice za izradu klompi, drvenih bačvi, starinska brijačnica, kovačnica pa čak i stari mlin. Nakon razgleda starih obrta, prava uživancija bio je odlazak na vidikovac s kojeg se pruža pogled na prirodne ljepote mjesta. Prije ručka članovi

su obišli Crkvu sv. Donata. Ta je crkva tijekom Domo-vinskog rata bila devastirana. Inače predstavlja jedan od baranjskih spomenika kulture. Ručak u Baranjskoj kući bio je rezerviran za kušanje baranjskih delicija, ali i za kušanje vina i rakija lokalnih proizvođača. Da bi doživljaj bio potpun, zajednički ručak bio je začinjjen zvucima tamburica. Bjelovarčanima se sve jako sviđjelo pa su u Etno selu Karanac ostali do kasnih večernjih sati. Još jedan dan za pamćenje i razgovor na okupljanjima u Podružnici.

Javorka Grgić

PULA Sjećanje na hodočašće

Članica USUH-a Pula, ogranka Bolnice i IDZ-a, Marica Matošević, hodala je 12 dana, od 18. do 29.5.2024., zajedno s kolegicom, hodočasničkim rutama Španjolske i Portugala. U prvih devet dana propješačile su 270 kilometara. Naporno pješačenje su izdržale, ali ne bez žuljeva na nogama. Granicu između Španjolske i Portugala prešle su vodenim putem, čamcem preko rijeke Duero (na portugalskom se ova rijeka naziva Douro). Putem ih je pratilo i sunce i kiša, što je zasigurno utjecalo na njihovu iscrpljenost pomiješanu s osjećajem zadovoljstva. Po povratku u Pulu, pola godine kasnije, 4.11.2024., u prostoru Istarskih domova zdravlja održano je predavanje o hodočašću. Ruta dugačka 800 km koju prelaze hodočasnici iz Španjolske i cijele Europe koji vodi u Santiago de Compostelu, grad u kojem se nalaze moći svetog apostola Jakova, za mnoge je poznata kao „duhovni put“, prokomentirala je na predavanju Marica Matošević.

Silvano Jelenić

ZAGREB Kod Bibe u domu

Za Biserku Budigam, psihologinju, nekadašnju voditeljicu Psihološkog savjetništva i zamjenicu predsjednice SUH-a, kažu da je uvijek bila vedra, otvorena i spremna svakome pomoći. I ne samo pomoći, nego sa svakime podijeliti krišku radosti i ljudske topline. I danas ju rado i često spominju u Središnjem uredu SUH-a.

U srijedu poslijepodne, 4. prosinca 2024., predsjednica SUH-a Petrović i Marina Glavina, financijska referentica SUH-a, laganim su korakom ušetale u sobu u kojoj vrijeme provodi njihova kolegica Biserka Budigam. Predsjednica je spustila Božićnu zvijezdu na mjesto s kojega će ona najbolje zasjati, mjesto na kojem će ju Biserka moći gledati. Jer, Biserka, jedva pokretna, uglavnom leži u krevetu. Raskoš rumenih cvjetova Božićne zvijezde u trenu se razlila sobom ali i na Biserkinu licu. Marina joj je uručila poklone i požurila joj razlomiti čokoladu da se zasladi. I ne samo to, Biba je bila je sretna i razgovorljiva, koliko god je mogla biti. Drago joj je bilo čuti sve dobre vijesti pa i onu najnoviju, a to je da će zahvaljujući pregovorima i naporima SUH-a svi umirovljenici Hrvatske dobiti božićnicu u iznosu od 80 eura. „I to ćemo napraviti?“, upitala je Biserka, a predsjednica joj je odgovorila „Bibi, to smo napravili. Danas smo to postigli“.

Melita Funda

VELIKA GORICA Krstili mošt

Članovi Podružnice SUH-a Velika Gorica ne propuštaju Dan svetog Martina, odnosno ceremoniju krštenja mošta na kojoj se mošt simbolično pretvara u mlado vino. Ovaj narodni običaj obilježava se svake godine 11. studenoga, a odavno je zaživo u hrvatskom narodu. Legenda kaže da je sv. Martin (francuski biskup u 4. stoljeću) bio vinogradar, vinar i veliki ljubitelj vina. Upravo ga je ljubav prema vinu ponukala da uvede običaj krštenja mošta. Naši su Velikogoričani, 80 članova, proslavili ovogodišnje Martinje u Kutini, u hotelu Kutina. Dobro su se zabavljali od 13 do 19 sati. Uživali su u glazbenom dočeku, zatim ručku, a nakon ručka su pjevali i plesali. Središnji trenutak martinjske veselice bio je krštenje mošta. Ceremoniju krštenja mošta predvodio je martinjski biskup baš kako i priliči.

Stjepan Milobara

Čvarci u gradu kremšnita

Članovi Udruge SUH-a Samobor vole hodati. Svaki tjedan, ponedjeljkom, srijedom i petkom odlaze na nordijsko hodanje. Nordijsko hodanje je oblik tjelesne aktivnosti pogodan u rekreativnim programima svih dobnih skupina.

Riječ je o hodanju pri kojem se koriste specifično dizajnirani štapovi, a može se provoditi na većini terena.

Našim je Samoborcima draga i vožnja vlakom. Tako su se u srijedu, 6.11.2024. vlakom zaputili na jednodnevni izlet u Krapinu. Tri dana kasnije, u subotu 9.11.2024. prisustvovali su 4. Samoborskoj Čvarkijadi. Ova manifestacija okuplja ljubitelje čvaraka i to iz cijele Hrvatske. Čvarkijada se održala u prostoru bivše vojarnje ispred Centra za mlade „Bunker“. Organizaciju Čvarkijade potpisuje udruga Etno Fletno Samobor, pod vodstvom predsjednice Marije Lindić. Dok su se natjecatelji svesrdno trudili u pripremi čvaraka, prisutne je zabavljao glazbeni sastav „Serbus band“. Dobrog raspoloženja zasigurno nije manjkalo.

Vlatka Novosel

VRSAR „Inspekcija“ Ljepota sjevera Hrvatske

Umirovljenici SUH-ove Podružnice Vrsar organizirali su trodnevno putovanje kroz Hrvatsko zagorje od 4.11. do 6.11.2024. godine. Pun autobus, tj. 45 članova Podružnice koja okuplja umirovljenike iz općina Vrsar, Funtana i Sveti Lovreč, imalo je priliku obići Samobor, Kumrovec, Krapinu, Trakošćan i Mariju Bisticu, uživajući u kulturno-povijesnim ljepotama sjeverozapadne Hrvatske. U Samoboru nisu propustili kušati nadaleko poznate samoborske kremšnite. Smještaj im je bio osiguran u hotelu u Oroslavju, gradu poznatom kao vrata Hrvatskog zagorja. Nekad je u tom gradu bila razvijena tekstilna industrija, zapravo, prva tekstilna škola na području bivše Jugoslavije bila je osnovana baš u Oroslavju i to 1927. godine.

Drugi dan putovanja protekao je u posjetu „Starom selu Kumrovec“, muzejskom kompleksu na otvorenom, kojeg danas čini, uz rodnu kuću Josipa Broza Tita, tridesetak sačuvanih i obnovljenih tradicijskih stambenih i gospodarskih objekata u kojima se nalaze izložbe obrta i običaja Hrvatskog zagorja s kraja 19. i početka 20. stoljeća. Nakon Kumrovca vratili su se malo dalje u prošlost, naime, bili su u Muzeju krapinskih neandertalaca, a potom su izveli povijesni skok i otišli u dvorac Trakošćan (podignut u 13. stoljeću). Uživali su kako u dvorcu, tako i u njegovom prirodnom okruženju. I nakon svega, imali su snage završiti taj dan plesom i zabavom.

Treći dan se hodočastilo u Mariju Bisticu, Hrvatsko nacionalno svetište Majke Božje Bistričke, krovno katoličko hrvatsko marijansko svetište i jedno od najposjećenijih u našoj zemlji. Posjetili su baziliku Majke Božje Bistričke koja se nalazi na povišenu položaju u središtu Marije Bistrice, a neki su se odlučili obići križni put. Ručalo se na Dobri, a nakon toga je uslijedio povratak kući. Istarski SUH-ovci nisu skrivali zadovoljstvo i sreću što su imali priliku upiti svu ljepotu novih iskustava i uživati se podsjetiti na krasotu raznolikosti hrvatske kulturne baštine.

Boris Šverko

ZAGREB – PEŠČENICA Perast sa 20 katoličkih crkava

Članovi SUH-a Peščenica proveli su nezaboravan vikend u Crnoj Gori od 11. do 13. listopada 2024. godine. Pun autobus na kat zaputio se iz Zagreba put juga, hrvatskog juga, sve do Crne Gore. Prije ulaska u susjednu nam državu, zastali su u Stonu kako bi razgledali grad i najstariju europsku solanu. U Crnoj Gori bili su smješteni u turističko-hotelskom naselju Slovenska plaža, koja je udaljena tek 10-ak minuta hoda od starog grada

Budve. Šetali su povijesnom jezgrom, posjetili Kotor, grad koji se smjestio u krajnjem sjeveroistočnom dijelu Bokokotorskog zaljeva. Kotor su razgledali uz stručno vođenje vodiča. U njihovom je itineraru bio istaknut i posjet gradiću Perastu.

Za Perast kažu da je jedan od najstarijih i najljepših gradića u Boki kotorskoj. To je grad crkvi, u njemu svoje mjesto ima 20 katoličkih crkava i dvije pravoslavne. Perast je poznat i po veličanstvenim palačama te po staroj pomorskoj školi koja datira iz 16. stoljeća. Ispred Perasta smjestila su se dva otočića: Sveti Juraj s benediktinskim samostanom iz 12. stoljeća i umjetni otočić, Otok Gospe od Škrpjela sa zavjetnom crkvom. Naši su se SUH-ovci vozili brodicom i maksimalno uživali u ljepotama otočića. Trudili su se da u zadanom vremenskom okviru vide što je više moguće i prikupe što više doživljaja s ovog putovanja. Na povratku u Zagreb, zastali su u Cavtatu, urbanoj konavoskoj jezgri.

Osim što stižu putovati, podsjetimo da je Podružnica SUH-a Peščenica kontinuirano aktivna. Njezini se članovi svake prve subote u mjesecu druže uz glazbu i ples, a četvrtkom održavaju kreativne radionice od 16 do 17.30 sati.

Mirjana Novačić

Smijeh u toplicama

Članovi Podružnice SUH-a Dubrovnik boravili su u Top mama Topusko od 5. do 18. studenog 2024. gdje su uživali od prvog do zadnjeg dana. Osim odlazaka na terapije i kupanja u ljekovitoj vodi, odlasci na bazene značili su i pravu zabavu i opuštanje, jer su članovi imali i svoje plesne točke koje su izazivale salve smijeha i oduševljenja. Za njih su bile organizirane i proslave, pa se tako slavilo Martinje uz glazbu i ples, a u prekrasnom sjećanju će ostati i zajednička druženja u kafiću termi, kao i duge šetnje prirodom.

Nisu se članovi samo kupali, već su otišli 9. studenog i na jednodnevni izlet u Karlovac gdje su posjetili jedini slatkovodni

akvarij u Hrvatskoj Aquatiku, obišli centar grada, ali se i popeli na stari grad Dubovac, koji strši iznad Kupe i s kojeg puca prekrasan pogled na gotovo cijeli Karlovac. Nakon toga su i večerali i došli do zaključka da „ima bit da su terapije u Topuskom stvarno djelotvorne“.

I.K.

OSIJEK Hodanjem do zdravlja

Članovi Udruge SUH Osijek znaju koliko je važno za zdravlje kretati se, zbog čega imaju i ekipu nordijskih hodača koji se po dogovoru sastanu, odrade svoju rutu pješaćenja sa štapovima, što im posluži kao tjelovježba, ali i kao vrijeme za druženje. S obzirom da je nedavno otvorena nova donjogradska šetnica uz Dravu dugačka 2,7 kilometara, ekipa hodajućih entuzijasta sastala se u ujutro 16. studenog 2024. godine kako bi odradila rutu, ali i vidjela kako je uređena nova šetnica.

I bili su zadovoljni, jer posađeno je 1.700 sadnica grmlja, postavljene su klupe za odmor uz šetnicu, a u najavi je i sadnja stabala. Izgradnjom nove šetnice spojio se Gornji i Donji grad čime je Osijek dobio jednu od najdužih šetnica u Europi dugu 10,5 kilometara. Možda malo predugo za hodanje, ali zato neki članovi već najavljuju vožnju biclom cijelom dužinom šetnice. Nakon ove odrađene rute, članovi su sjeli na zajedničko toplo piće, gdje su uživali u ugodnom druženju.

I.K.

IN MEMORIAM

Zbogom, admirale Moretti

Dana 13. studenog 2024. u 95 godini napustila nas je legenda podružnice SUH-a Split, admiral Fridrih Moretti. Davne 1992. osnovao je Klub vojnih umirovljenika u Splitu, na čijem čelu je bio dugi niz godina. Klub se dvije godine kasnije priključio SUH-u kao ogranak. Fri-

drih je aktivno sudjelovao u borbama SUH-a za prava umirovljenika, te je dobivao i najveća priznanja. Bio je zamjenik predsjednika podružnice, član predsjedništva, član županijskog povjereništva SUH-a SDŽ, član Statutarne komisije SUH-a.

Sadašnjoj predsjednici Udruge SUH Split bio je „desna ruka“ te pomagao do zadnjeg trenutka. Pamtit ćemo njegove riječi „Najplemenitije je pomoći nemoćnom, mladom ili starom, moramo izaći iz zone siromaštva, živimo u EU u 21. stoljeću, nismo više toliko siromašni, samo nam nedostaje osjetljivosti.“ Hvala Vam, veliki čovječe, na svemu! Uvijek u našim srcima, Silvani i obitelji iskrena sućut, a Vi legendu počivajte u miru. Posljednji pozdrav: **Asja Tomin s Predsjedništvom i članovima Podružnice SUH-a Split i Upravni odbor i Jasna A. Petrović, predsjednica SUH-a**

SPLIT

Masovno u Šibenik

Čak 100 članova Udruge SUH Split sa dva autobusa i u pratnji vodiča su 16. studenog 2024. otišli na jednodnevni izlet u Šibenik. Program je krenuo obilaskom tvrđave Svetog Mihovila koja je renovirana i otvorila vrata posjetiteljima 2014. godine. U tvrđavi je smještena velika ljetna pozornica sa 1.077 mjesta te se koristi za brojna kulturno-glazbena događanja. Kakav bi to bio posjet Šibeniku da se nije obišla i katedrala sv. Jakova koja je od 2000. godine uvrštena na UNESCO-ov popis svjetskog kulturnog naslijeđa.

Nakon katedrale obišli su i obližnji plato poznat kao „4 bunara“. Tu se u 15. stoljeću nalazila javna gradska cisterna koja je opskrbljivala građane vodom u razdobljima suše ili opsade grada. Na kraju su članovi posjetili i spilju Gospe Lurdske koja se nalazi u sklopu crkve sv. Lovre. Dugo razgledavanje Šibenika tražilo je i odmor, pa su prije povratka u Split stali u restoran Jadran – Brodarica gdje su fino ručali uz dva deca vina, a organizirana im je i glazba, pa su mnogi zaplesali.

I.K.

Od nesanice debljate i patite

Ne možete spavati? Niste jedini. Naime, jako puno ljudi pati od nesanice. Prema najnovijim istraživanjima, samo u Sjedinjenim Američkim Državama oko 70 milijuna ljudi ima problema s nedovoljnom količinom okrjepljujućeg sna. Budući da se nedostatak sna povezuje s brojnim zdravstvenim problemima, od povišenog krvnog tlaka do viška kilograma, sada više nego ikada postoje razlozi da se promijene navike spavanja. Međutim, kako?

Prije nego što posegnete za tabletama za spavanje, pokušajte s jednostavnim i prirodnim koracima. Kao prvo, trebali bi se držati podalje od stvari koje sabotiraju spavanje, a to su kofein, tein, nikotin i alkohol. Također, nikad nemojte intenzivno vježbati ili pojesti prevelik obrok sat ili dva prije odlaska u krevet. Nikako ne opterećujte probavu masnom ili začinjenom hranom prije spavanja. Uspostavite raspored odlaska na spavanje i pridržavajte ga se.

Čaj od kamilice poznat je po svojim umirujućim svojstvima. Kamilica može smanjiti tjeskobu i potaknuti opuštanje. Antioksidativna svojstva u čaju od kamilice imaju sedativni učinak na mozak i pomoći će vam da se opustite i lakše zaspate.

Brže uranjanje u mir

Nije naodmet poslušati savjete liječnika i stručnjaka:

Pokušajte se rasteretiti, što više možete, naravno. Lakše je reći nego učiniti, da, ali zabrinutost i tjeskoba često pretjerano narastu u noćnoj tišini. Suočiti se s njima prije spavanja možete tako što ćete napraviti popis svojih briga, rokova koje morate ispoštovati ili jednostavno popis stvari koje trebate napraviti sutradan. To bi vas moglo na neki način osloboditi i dati vam osjećaj da stvari držite pod kontrolom.

Relaksirati vas može kratka i jednostavna meditacija disanja, ne duža od 10 do 15 minuta. Ako ste vjernik, molitva prije spavanja dat će vam osjećaj duhovnog spokoja. Za sve one koji nisu jedini

član u kućanstvu, lagana masaža također pomaže. Bračni drug ili netko od vaših ukućana može vas izmasirati. Za ljubitelje joge, jednostavna vježba može biti blagotvorna.

Smanjite ili ugasite svjetlo noću. Izbjegavajte blještavo svjetlo (koje signalizira mozgu da ostane budan i bdije) dva do tri sata prije odlaska na spavanje ili ako se budite noću. Smanjite izlaganje plavoj svjetlosti ekrana prije spavanja. Osigurajte da vam krevet ne bude direktno izložen uličnom svjetlu ili mjesječevom svjetlu. Neka na vašem prozoru zavjese budu navučene, a rolete spuštene.

Ne čekajte san, idite iz kreveta

Slijediti pravilo „20 minuta“. Ako ne možete zaspiti u roku od 20 minuta, bilo nakon što ste legli u krevet ili nakon što ste se probudili noću, otiđite u drugu sobu i radite nešto dok se ne osjetite pospano. Tih dvadeset do 30 minuta procijenite od oka, nemojte gledati na sat!

U svakom slučaju, izbjegavajte stvari koje zahtijevaju koncentraciju, kao što su videoigre, intenzivna tjelovježba ili čišćenje ili bilo što uznemirujuće, poput gledanja kasno večernjih vijesti, pregledavanje računa za režijske troškove. Pokušajte s čitanjem laganog štiva ili sa slušanjem umirujuće glazbe.

Napravite izmjene u spavaćoj sobi. Učinite svoju spavaću sobu ugodnom za spavanje. Ako je krevet uz zid gdje se više čuje buka iz susjedne prostorije, premjestite krevet uz suprotni, dalji zid. Ako baš morate imati računalo u spavaćoj sobi, pokrijte ekran crnim pokrovom. Obavezno ugasite televizor. Prilagodite temperaturu sobe. Za većinu ljudi najbolja temperatura za spavanje je ona ugodno svježja, ali ne hladna. To je od 15 do 22 Celzijeva stupnja. Konstruktivne, ponavljajuće misli jačaju pozitivne stavove i ponašanja. Prestanite govoriti i sebi i drugima, "nikad ne mogu zaspiti". Laku noć.

dr. Ivo Belan

BRAVO ZA MADRID

Božićni osmijesi svima, a ne samo nekima!

Kad zamišljamo božićnu čaroliju, s nevjerojatnom lakoćom se prepuštamo mašti. Takve maštarije blješte i šljašte sjajem svih bivših i budućih Božića. Mirišu na zimske začine i na omiljene kolače našega djetinjstva. Duh blagdana svojom prisutnošću uvijek iznova uveseljava i staro i mlado. Ali, baš onda kad nam je najljepše i najveselije, sjetimo li se ikoga od onih ljudi koji su u međuvremenu dobrano ostarjeli i ostali sami, ljudi koji žive tamo negdje na rubu grada i iz daljine slute božićnu dekoraciju u gradu i adventske dogodovštine na gradskim trgovima.

U tom smislu Španjolci su u vrijeme blagdana 2022. godine napravili akciju koja je ugrijala mnoga srca starijih građana u 13 španjolskih gradova. Neka od tih srca ne mogu kucati bez potpore lijekova, ali se bez razlike vesele postojanju, zajedništvu i slavlju života.

Stotinjak vozača taksija imalo je na raspolaganju 200 volonterskih vozila za besplatnu blagdansku vožnju starijih građana i umirovljenika. Scenarij je bio sljedeći: taksiji ukrašeni božićnom dekoracijom došli bi po građane koji stanuju u udaljenim gradskim četvrtima i koji ne mogu često dolaziti u grad, u centar grada. Mnogi od tih ljudi vrlo rijetko putuju gradskim autobusima ili metroom, a neki su i slabije pokretni. No, spomenutom prilikom stariji su ljudi bili udobno smješteni u taksi vozilo koje ih je vozilo gradom dva puna sata. Bilo je to dvosatno upijanje božićne atmosfere, ukrasa, svjetala, boja. Po završetku vožnje, odnosno božićnog razgleda grada, svi su počašćeni šalicom vruće čokolade.

Bravo za Madrid i još 12 španjolskih gradova u kojima se odvila ova akcija!

I naša domovina ima dovoljno vozača taksija i dovoljno taksi vozila da bi upriličila ovakvu vožnju za naše stare. Zašto besplatna blagdanska vožnja hrvatskim gradovima ne bi postala dio tradicije Adventa i božićnih radosti? Čujte i počujte, djelujte, svi vi koji biste to mogli omogućiti i izmamiti osmijeh na izboranim licima naših i vaših baka i djedova, roditelja.

Melita Funda

Budi perad, baci ružno iza sebe

Stigli smo do kraja još jedne godine! Rijetko je koji mjesec, kao prosinac, bogat raznim događanjima. Od trenutka kada se počnu kupovati pokloni za najmilije, odlaska na razne poslovne i privatne domjenke, do obilaska bogato ukrašenih štandova na gradskim trgovima. U gradovima, diljem Hrvatske, i ove je godine od kraja studenog zavladao blagdanski ugođaj. Zrakom se šire mirisi hrane poput kobasica i kuhanog vina. Advent je vrijeme iščekivanja, nade i priprema za Božić.

Od paljenja prve svijeće na adventskom vijencu, ljudi se druže i vesele Božiću i dočeku Nove godine. Želje su pred nama, a osim zdravlja, koje nam je vjerojatno svima na prvom mjestu, dobar dio njih odnosi se na planove vezane uz obitelj, posao i karijeru. U novoj godini si želimo novi i bolji posao, veću plaću i mirovine, profesionalni razvoj, sreću obitelji i prijateljima. Ipak, kada sam razgovarala s nekoliko mojih poznanika i prijatelja, većina žele prije svega dobro zdravlje. S obzirom da su svi pripadnici treće životne dobi, žele da se normalizira naše zdravlje. Žale se na liste čekanja koje su i dalje iznimno dugačke pa su primorani obavljati preglede privatno, jer tako brže dođu na red.

Umirovljenik Maroje žali se na činjenicu da on, kao i mnogi građani, kada imaju neki zdravstveni problem, ne mogu odmah doći na red na određenu pretragu. Primorani su odlaziti u privatnu kliniku i poliklinike. Katarina kaže da se morala odlučiti za skuplju opciju, pa je tijekom protekle godine bila

prinudena platiti sve liječničke pretrage. Nije mogla čekati nekoliko mjeseci na magnetnu rezonancu, CT i ultrazvuk. Nije mogla živjeti u neizvjesnosti, jer ima ozbiljnih zdravstvenih problema. Njezina jedina želja za Novu godinu je da joj se poveća mirovina kako bi mogla platiti sve račune. Još je sretna da je mogla preglede platiti karticom na nekoliko rata. Nažalost, većina umirovljenika prinudena je čekati i biti sretni ako dožive zakazani termin.

„Zeleno imitira papirnate novčanice, pa svinjsko pečenje u mnogim zemljama, na stolove nerijetko dolazi u paru s kiselim kupusom“

U dane Božića i dočeka Nove godine svi se trude da, prema svojim mogućnostima, na stolu imaju što bogatiju trpezu. Još od davnih dana hrani su se oduvijek, uz ona sasvim očita, pridavala i posebna, magična svojstva. Zašto je tome tako? Kako su odojak i sarma postali zaštitno lice Nove godine i svih dobrih želja koje jedni drugima upućujemo? Iako neki narodi kao sretnu hranu jedu perad, primjerice puricu, naši običaji nalažu da se ona pojede prije Stare godine, najčešće kao dio božićne trpeze. Perad no-gama baca zemlju iza sebe i time simbolizira želju da sve loše što se dogodilo u godini

koja istječe, ostavimo za sobom. Kupus, odnosno zeleno povrće, simbol je financijskog uspjeha. Zeleno imitira papirnate novčanice, pa svinjsko pečenje u mnogim zemljama, na stolove nerijetko dolazi u paru s kiselim kupusom.

Dočekajte Božić i Novu godinu s omiljenom hranom i pićem u ruci, jer s razlogom kažu da kako dočekate prvi siječnja, tako će vam biti tijekom cijele godine. Uživajte, zabavite se i pri tom nemojte zaboraviti vratiti se svojim zdravim navikama, koje neće biti samo novogodišnja odluka, nego vaša svakodnevnica. Moj plan u novoj godini je manje razmišljati o nekim velikim odlukama. Mudrost života je jednostavna, samo se skloni s mjesta gdje nisi poželjan. Postoje ljudi koji ti uvijek donesu nešto lijepo i jedini ti je zadatak čuvati ih. Jer dok su oni tu, nećeš odustati od puta kojim si krenuo.

Drenka Gaković

NOVOGODIŠNJE PORUKE NAŠIH UMIROVLJENIKA

Facebook stranica „Pokret protiv siromaštva starijih osoba“

Slavica Margeta, Slavonski Brod: „Kad bi podijelili umirovljenicima božićnice, onda ovima što krađu bi falilo, jer je njima uvijek malo. Tako da Vlada priča kako je nama penzićima dobro, ali je čudno kako mi to ne vidimo.“

Biba Božurić, Zagreb: „Preživjet će samo oni koji si mogu kupiti zdravlje.“

Milka Gušavac, Zagreb: „Evo moja susjeda ima manji dio makedonske mirovine za 6 godina staža i sada je dobila povišicu od 50 eura, više nego za svoj hrvatski staž od 30 godina. Što reći??“

Melita Bjelivuk, Osijek: „Ne vide siromašne i beskućnike od oholosti, kao ministar Primorac, koji to reče i ostane živ.“

Slaven Slaviček, Zagreb: „Naša sirotinja još pamti bolje dane, kad su imali sve, bili radnici koje se pitalo, i gledao sam svojim očima sav užas i sram naoko dobro obučених penzionera natjerenih da ruju po kantama za smeće, skrivajući pogled i svoj jad i bijedu pred prolaznicima, brinući se da ih netko ne prepozna. Samo u tome je razlika: naša sirotinja još osjeća stid radi tuđih pogrešnih odabira u ključnim povijesnim trenucima.“

Grozdana Špoljarić, Koprivnica: Stvar je u tome da su sebi digli ODMAH plaće, a umirovljenici trebaju čekati, prvo godinu dana, pa sada dvije, dok ne pomru.“

Vilko Ferkula, Duga Resa: „Pa izbori su bili prije par mjeseci,

pa neka se pitaju umirovljenici za koga su glasali kad u Saboru nemaju svoje prave predstavnike.“

Zinka Sokora, Kutina: „Treba hitno ukinuti penalizaciju sa 65 godina, a svim ženama, bez obzira kad su otišle u mirovinu, dati godinu dana staža po djetetu.“

Mirko Huediček, Koprivnica: „Nije svima loše. Mnogi su povećanjem na postotak dobili više nego što je visina neke male mirovine. Novac uplaćen u mirovinski fond određuje visinu mirovine, kao i godine radnog staža. Svako daljnje povećanje na principu postotka povećava razliku na štetu malih i tako u nedogled. Poskupljenje hrane i režija je, međutim, za sve jednako.“

Milan Pajnić, Zagreb: „Zašto se mirovine pretvaraju u socijalu? Zato jer imamo korumpiranu, nesposobnu i socijalno neosjetljivu Vladu koja se sprda s nama umirovljenicima. Eto zašto.“

Ljubica Pobulić, Vukovar: „Zašto mi uzimaju penalizaciju doživotno? Nisam ja izazvala rat u mojem gradu i u tvornici, nego nam nisu dali da uđemo u pogon, iako je rat službeno počeo u osmom mjesecu, ali sam izgubila zbog toga dio staža i danas zbog toga imam malu mirovinu. A da sam radila dva mjeseca duže imala bih punu starosnu mirovinu. A sada me zbog rata koji je za mene počeo dva mjeseca prerano, imam tu penalizaciju i nikoga nije za to briga. Dajte to ukinite!“

Ja tebi, ti meni

Pitanje: Supruga i ja smo zajedno napisali oporuku da jedan drugome u slučaju smrti jednoga od nas ostavljamo svu pokretnu i nepokretnu imovinu te smo oporuku oboje potpisali. Je li takva oporuka valjana i treba li ju ovjeriti kod javnog bilježnika? (**F.M., Zagreb**)

Odgovor: Nije potrebno dodatno ovjeravati oporuku koja je vlastoručno potpisana. U Vašem slučaju, dovoljno je da svaki od vas sačini jednu takvu oporuku kojom drugome ostavlja svu svoju pokretnu i nepokretnu imovinu, znači - ukupno su to dvije oporuke koje ne treba posebno ovjeravati. Savjetujemo da svaka od tih oporuka sadrži detaljan opis ostavine i točne osobne podatke o oporučnom nasljedniku. Druga mogućnost je da sačinite jednu oporuku koja nije vlastoručno napisana već tiskana i ispisana, te ju potpišete ispred dva svjedoka. Takvu oporuku također ne treba ovjeravati, ali ju je korisno evidentirati u Hrvatskom upisniku oporuka koji vodi Hrvatska javnobilježnička komora, iako nije obavezno. Oporuka se može sastaviti i kao tzv. javna oporuka kod suda ili javnog bilježnika, uz odgovarajući trošak prema primjenjivom tarifnom sustavu.

Rad uz invalidsku mirovinu

Pitanje: Primam drugi dohodak više od tri godine na koji plaćam doprinose za mirovinsko osiguranje. Mogu li tražiti novi izračun invalidske mirovine koju sam ostvario zbog bolesti? Mogu li iza pokojne supruge ostvariti pravo na obiteljsku mirovinu ili na dio obiteljske mirovine uz invalidsku mirovinu? (**M.R., Pula**)

Odgovor: Ako ste ostvarili pravo na invalidsku mirovinu na temelju potpunog gubitka radne sposobnosti, preračun mirovine na temelju naknadno navršenog mirovinskog staža, bez obzira na to što je ostvaren na temelju drugog dohotka, uvjetovan je kontrolnim medicinskim vještačenjem, što može utjecati na Vaše pravo na invalidsku mirovinu. Ako ste ostvarili pravo na invalidsku mirovinu za djelomični gubitak radne sposobnosti, imate pravo na preračun invalidske mirovine. Uz invalidsku mirovinu možete ostvariti pravo na dio obiteljske mirovine iza pokojne supruge ako ispunjavate uvjete prema važećem Zakonu o mirovinskom osiguranju. Također, umjesto navedenog možete umjesto invalidske mirovine koristiti punu obiteljsku mirovinu iza pokojne supruge ako je to za Vas povoljnije od invalidske mirovine ili kombinacije invalidske mirovine s dijelom obiteljske mirovine.

U Kanadi plaća i mirovina, a u Hrvatskoj?

Pitanje: Živim u Kanadi i u travnju 2023. sam napunio 65 godina. Kanada mi je s tim datumom počela isplaćivati državnu starosnu mirovinu (tzv. Old age security) koju ostvaruju svi stanovnici Kanade (uz uvjet određenog razdoblja prethodnog prebivališta u Kanadi), kada napune 65 godina. Nastavio sam raditi puno radno vrijeme, što je prema kanadskim propisima moguće uz državnu mirovinu. U Hrvatskoj sam prije odlaska u Kanadu navršio 24 godine devet mjeseci mirovinskog staža te sam u 2023. godini podnio zahtjev za starosnu mirovinu iz hrvatskog osiguranja, ali su me odbili jer sam tada bio u radnom odnosu s punim radnim vremenom u Kanadi. U srpnju 2024. sam prestao raditi u Kanadi

i definitivno otišao u kanadsku starosnu mirovinu te ponovno podnio zahtjev za starosnu mirovinu iz Hrvatske. Moje je pitanje: da li ja imam pravo na hrvatski dio mirovine od navršene 65 godine? Imam li pravo na zaostatke od godinu i po dana koje mi nisu isplaćeni jer sam po kanadskim zakonima imao pravo raditi?

Odgovor: U odnosima na području mirovinskog osiguranja između Hrvatske i Kanade primjenjuje se Ugovor o socijalnom osiguranju između vlade Republike Hrvatske i vlade Kanade („Narodne novine-međunarodni ugovori“ broj 16/1998). Prema stažu koji ste navršili u Hrvatskoj, možete sa 65 godina ostvariti pravo na starosnu mirovinu. Zaostaci mirovine iz mirovinskog osiguranja Hrvatske pripadaju Vam od prestanka radnog odnosa s punim radnim vremenom u Kanadi. Ako je između dana prestanka osiguranja i dana podnošenja zahtjeva za mirovinu prošlo više od 6 mjeseci, tada Vam zaostaci mirovine pripadaju najviše za šest mjeseci unatrag od dana podnošenja zahtjeva za mirovinu. Međutim, pored prava na mirovinu postoji i pravo na isplatu mirovine. Zbog načela jednakosti postupanja iz Ugovora, s obzirom da se hrvatska mirovina ne isplaćuje korisnicima koji rade s punim radnim vremenom na području Hrvatske, isto pravilo se primjenjuje i ako ste u radnom odnosu s punim radnim vremenom u bilo kojoj državi s kojom Hrvatska primjenjuje ugovor o socijalnom osiguranju, pa tako i u Kanadi.

Energetski dodatak ide iz socijalne skrbi

Pitanje: Moja penzija je mala – 670 eura, pa sam počela raditi, međutim prekinula sam nakon jednog mjeseca i jednog dana (radila sam od 16.09.-17.10.2024.). Radi tog jednog dana uzeli su mi 80 eura poreza, a također mi nisu isplatili energetski dodatak, makar bez plaće ispunjavam cenzus za dodatak od 80 eura! (**G.R., Split**)

Odgovor: Što se tiče dijela Vašeg pitanja koje se odnosi na porez, savjetujemo Vam da podnesete poreznu prijavu radi ostvarivanja povrata eventualnog više plaćenog poreza jer je eventualno moguće da je Vaš bivši poslodavac za Vaš posljednji radni dan koji je ujedno bio Vaš jedini radni dan u tom mjesecu, obračunao i uplatio predum plaćanja poreza na dohodak od nesamostalnog rada za cijeli taj mjesec. Porezne prijave podnose se do 28. veljače 2025. za kalendarsku 2024. Što se tiče „energetskog dodatka“, to je pogrešan naziv koji se proširio u medijima zbog nerazumijevanja propisa na koji se dodatak odnosi. Energetski dodatak je davanje iz socijalne skrbi i ne isplaćuje se u novcu već se ostvaruje u Fini prilikom plaćanja računa, a na temelju rješenja koje je donosi Hrvatski zavod za socijalni rad. Pogrešno se energetskim dodatkom u novcu u medijima nazvalo „jednokratno novčano primanje radi ublažavanja posljedica rasta troškova života“ koje isplaćuje Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje na teret državnog proračuna. Za jednokratno novčano primanje biste ispunjavali uvjet cenzusa visine mirovine za 60 eura dodatka, ali vjerojatno ga niste ostvarili ako je plaća koju ste primili za dio rujna povisila Vaša ukupna primanja na više od 840 eura.

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo pravosuđa, uprava i
digitalne transformacije

Projekt „Pravni savjeti za starije osobe –
pomicanje granica“ financiran je sredstvima
Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne
transformacije

pravni
savjeti

Odgovara:
Vanda Crnjac Pauković
dipl. pravnica

Besplatno
pravno
savjetovanje
za članove
Sindikata
umirovljenika
radno vrijeme:
ponedjeljak,
srijeda, četvrtak,
petak od
10 do 14 sati;
utorak: od
10 do 16 sati.
Telefon:
01/4615-797;
01/4655-111/
kućni 244;
e-mail:
suhsavjetovaliste
@gmail.com
ili
[https://www.suh.hr/
savjeti/pitaj-pravnika/](https://www.suh.hr/savjeti/pitaj-pravnika/)

ČESTIT BOŽIĆ I
SRETNA NOVA
GODINA!

Sve najbolje u 2025.
godini žele vam
uposlenici Banje
Vrućice!
Uvijek smo tu za vas!

BANIA
VRUĆICA

Zdravstveno turistički centar a.d.

MEDIMURSKA
ŽUPANIJA

Drage umirovljenice i umirovljenici,

u ime Medimurske županije i osobno zahvaljujem
vam na nasljeđu kojim ste obogatili našu zajednicu,
te vam želim život ispunjen podrškom.

Neka vam je blagoslovljen Božić i neka vas i u novoj
godini prate dobro zdravlje te ljubav i poštovanje
bližnjih.

ŽUPAN MEDIMURSKE ŽUPANIJE
MATIJA POSAVEC

REUMAL
KLINIK

Thalassotherapia
CRIKVENICA

Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju
Primorsko-goranske županije

*Svim umirovljenicima
i starijim osobama od srca želimo
sretan i blagoslovljen Božić
te obilje zdravlja i sreće u
Novoj 2025. godini*

t. +385 51 407 636
f. +385 51 407 616
e. info@thalasso-ck.hr

www.thalasso-ck.hr

**SVIM UMIROVLJENICIMA I STARIJIM OSOBAMA
SPECIJALNA BOLNICA ZA MEDICINSKU
REHABILITACIJU KALOS
ŽELI ČESTIT BOŽIĆ**

**I
SRETNU NOVU
2025. GODINU!**

**INFORMACIJE I REZERVACIJE: mob.: 091 211 7571
tel. (0)20-813 017
e-mail: rezervacije@kalos.hr / web: www.kalos.hr**

**BLAGOSLOVLJEN I
SRETAN BOŽIĆ,
UZ OBILJE
ZDRAVLJA U
NOVOJ
2025. GODINI!**

**OPĆINA RUGVICA
OPĆINSKI NAČELNIK
MATO ČIČAK, dipl. ing.**

**DUBROVAČKO-
NERETVANSKA
ŽUPANIJA**

*Uz želje da ovo blagdansko
vrijeme provedete u miru
i zadovoljstvu, u ime
Dubrovačko-neretvanske
županije, i svoje osobno ime,
želim vam
čestit Božić i sretnu
Novu 2025. godinu.*

Vaš župan
Nikola Dobroslavić

GRAD
ZAGREB

Poštovane sugrađanke i sugrađani,
dragi umirovljenici,

blagdansko vrijeme je doba kada više nego ikad
priželjkujemo mir i osjećamo potrebu zajedništva i
dijeljenja ljubavi s našim najmilijima.

Uz sve životne izazove, u danima blagdana
nađimo vrijeme za međusobnu podršku,
razumijevanje i toleranciju.

Vaše životno iskustvo izvor je snage i mudrosti i
služi kao inspiracija generacijama iza vas!

Želim vam sretan Božić te puno zdravlja i mira u
novoj 2025. godini!

Gradonačelnik Grada Zagreba
Tomislav Tomašević, mag. pol.